

*Мамандандырылған
тоқсандық
басылым*

2000 жылдан бастап
шығады

Басшы кітапханасы

**ЖАЗЫЛУ
ИНДЕКСТЕРІ:**

75668 – қазақ тілінде;

75669 – орыс тілінде

Құрылтайшы:

ҚР Төтенше жағдайлар министрлігі
Азаматтық қорғау республикалық
оқу- әдістемелік орталығы

Редакциялық кенес:

Е. Н. Мельников

Б. К. Еңсебаев

Б. О. Бұлыбаева

М.Б.Айнабекова

А.У.Нусипжанова

*«Надежда 2050» ЖШС баспаханасында
басылған. Көкшетау қаласы,
Баймұқанов көшесі, 3.
Тапсырыс № 184. Таралымы 182 дана*

Қазақстан Республикасының
Инвестициялар және даму
министрлігінде 10.04.2012 жылы
№ 12678-Ж тіркелінген

НӨМІРДЕ:

- Редакция алғы сөзі2
- Республика аумағында 2020ж.
болған табиғи және техногендік си-
паттағы ТЖ туралы шолу ақпарат....3
- ҚР ИМ 30.10 2018 ж. № 758 және
ҚР ҰЭМ 30 .10.2018ж. № 31 бірлескен
бұйрығынан үзінді9
- Бөгеттердің бұзылуы нәтижесінде
пайда болған ірі ТЖ-лар64
- ҚР ТЖМ аумақтық бөлімшелерінің
АҚ бойынша санаттарға жатқызылған
ұйымдармен әдістемелік жұмысының
объектілері мен тәсілдері71
- Айдар: «Сұрақтар мен жауап-
тар».....76
- Біздің оқырмандарымыздың пікір-
лері!82
- «АҚ қорғану құрылыстарының
мүлігін түгендеу тәртібі»
әдістемелік нұсқаулығы.....83

Құрметті журналға жазылушылар!

Жалпыға бірдей цифрландыру дәуірінде ҚР Білім және ғылым министрлігімен ресми аккредиттелген еліміздегі АҚ саласындағы жалғыз оқу орталығы, жалпыға бірдей танылған «АҚ РОӨО» бренді азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің объектілік кіші жүйелерінің қызметін ақпараттық – әдістемелік қамтамасыз етуге бағытталған жаңа интернет-ресурс құрды.

Бұл интернет-ресурстың практикалық артықшылығы, сіз әртүрлі сайттардан кез-келген материалдарды іздеуге қымбат уақытты жұмсамайсыз. Ұйымдарға ыңғайлы анықтамалық түрінде ұсынылған азаматтық қорғаудың барлық аспектілері бойынша бірыңғай ақпараттық базаны пайдалану мүмкіндігі бойынша бірегей мүмкіндік беріледі. Контенттің жазылушыларын АҚ РОӨО интернет-ресурсының практикалық пайдасы күтіп тұр, ал бұл:

- АҚ саласындағы барлық мәселелер бойынша Орталықтың жоғары білікті сарапшыларынан кеңес алу. Біздің сарапшылар бәрін тез және оңай түсіндіреді;

- орталықтың әдістемелік материалдары қызметкерлерді оқыту мен даярлауға көмектеседі. Біздің слайд материалдары-сабақтарға арналған дайын конспекттер, ал ұсыныстар-үйренулер мен жаттығуларға арналған шаблондар;

- контенттің көмегімен сіздің ұйымыңыз АҚ саласындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау барысында мәселелерден аулақ бола алады, өйткені көптеген бұзушылықтарға заңнаманы білмеуден жол беріледі.

Орталықтың заманауи контенті – бұл қауіпсіздік жүйесін дамыту және жетілдіру бойынша ұйымдар мен кәсіпорындардың мүдделерін қорғауға бағытталған интернет платформа.

АҚ РОӨО Интернет ресурсы жаңартылған сайт құрылымында 2020 жылдың 1 желтоқсанынан бастап жұмыс істейді www.tg-oku.kz.

Орталықтың интернет ресурсына жылдық жазылу – 57667 теңгені құрайды. Орталықтың интернет-ресурсына жазылуды келесі порталдар арқылы ресімдеуге болады: Орталық 990 540 004 163 БСН-мен тіркелген «Мемлекеттік сатып алу», «Самұрық-Қазына», «Теңіз-сервис» және «ЕТБ». Шартты жасап, ұйымыңыздың қызметтеріне ақы төлегеннен кейін автоматты түрде интернет-ресурстың коды мен құпиясөз ұсынылатын болады.

АҚ РОӨО интернет-ресурсы бойынша толық техникалық ақпаратты Орталықтың телефондары арқылы алуға болады: 274-91-94, 8776-222-20-18, 8775-251-25-95, электрондық пошта: kursy@bk.ru. gz_center@mail.ru.

Құрметпен, журнал редакциясы

РЕСПУБЛИКА АУМАҒЫНДА 2020 ЖЫЛЫ БОЛҒАН ТАБИҒИ ЖӘНЕ ТЕХНОГЕНДІК СИПАТ- ТАҒЫ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР ТУРАЛЫ ШОЛУ АҚПАРАТ

«112» бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік қызметі пультына халықтан 6 237 678 қоңырау келіп түсті.

Уақытында ден қою шаралары қабылданды:

- өрт сөндіру және авариялық-құтқару жұмыстары қызметінің бөлімшелері және Республикалық жедел-құтқару жасағы 11 232 адамды құтқарды, 17 615 адамды эвакуациялады, 438 зардап шеккенге алғашқы медициналық көмек көрсетті, ТЖ орындарынан 748 адам денесін шығарды, 67 234 дабыл бойынша шығу жасады, соның ішінде 13 204 – өрт, 10 032 – авариялық-құтқару жұмыстары, 38 685 – өрт ретінде есепке алынбайтын жану, 107 – көрінеу жалған шақырту, 2 022 расталмаған жану фактілері, 3 184 басқалар;

Республикалық және облыстық маңызы бар жолдарда трассалық медициналық-құтқару пункттері жол-көлік оқиғаларына бір мыңнан астам шығуды жүзеге асырды (-30%, 2020ж. – 1090, 2019ж. – 1 565), шамамен 1 200 адам құтқарылды және эвакуацияланды (-24%, 2020ж. – 1 130, 2019ж. – 1 501), екі мыңнан астам адамға медициналық көмек көрсетілді (-34%, 2020ж. – 2020, 2019ж. – 3090).

Айта кету керек, ТМҚП жақын маңдағы елді мекендерге де медициналық көмек көрсетеді. Барлығы 900-ге жуық азамат жүгінді.

- «Апаттар медицинасы орталығы» ММ 3 651 зардап шеккенге медициналық көмек көрсетті, 2 753 адамды құтқарды, 1 451 адамды эвакуациялады, 4 490 шығу жасады, оның ішінде трассалық медициналық-құтқару пункттері 1 090 шығу жасады, 1 130 адамды эвакуациялады, 2 020 зардап шеккенге медициналық көмек көрсетті.

ТЖМ қарамағындағы ұйымдар мынадай іс-шаралар өткізді:

- «Қазавиақұтқару» АҚ әуе кемелері іздеу-құтқару жұмыстарына, өрттерді

сөндіруге қатысу, жеке құрамды жеткізуге және басқа тапсырыстар бойынша 1 726 ұшу сағатын жасады, оның ішінде санитариялық авиация бағыты бойынша 497 ұшу жасады, 478 адам тасымалдады;

- «Өрт сөндіруші» АҚ 324 адамды құтқарды және эвакуациялады, 613 шығу жасады, соның ішінде 183 өрт сөндіру, 44 авариялық-құтқару жұмыстарын өткізді, 386 жануды жойды.

Есептік кезеңде өрт, өнеркәсіптік қауіпсіздік және азаматтық қорғаныс саласында 23 мыңнан астам тексеру жүргізілді (-2,1 рет, 2020 жылы – 23 651, 2019 жылы – 50 110, оның ішінде өрт қауіпсіздігі: -2,1 рет, 2020 жылы – 21 542, 2019 жылы – 46 967; өнеркәсіптік: -36%, 2020 жылы – 1 514, 2019 жылы – 2 367; азаматтық қорғаныс: -23% 2020ж. – 595, 2019ж. – 776), 95 мыңнан астам бұзушылық анықталды (-2 рет, 2020ж. – 98 226, 2019ж. – 202 056, оның ішінде өрт: -2,1 рет, 2020ж. – 68 347, 2019ж. – 148 525; өнеркәсіптік: -47%, 2020ж. – 26 808, 2019ж. – 50 149; азаматтық қорғаныс: -9%, 2020ж. – 3 071, 2019ж. – 3 382). 400 - ге жуық объект тоқтатылды (-3,8 есе, 2020ж. – 379, 2019ж. – 1 452, оның ішінде өнеркәсіптік: -4,6 есе, 2020ж. – 279, 2019ж. – 1 288, өрт: -39%, 2020ж. – 100, 2019ж. – 164).

268 млн. теңге сомасына 14 мыңнан астам (-32%, 2020 ж. – 14 762, 2019 ж. – 21 762) жеке және заңды тұлғалар әкімшілік жауапкершілікке тартылды (-27,7%, 2019ж. – 371,1 млн.теңге).

Өткен жылдың су тасқыны кезеңі ел бойынша тұрақты және өршусіз өтті.

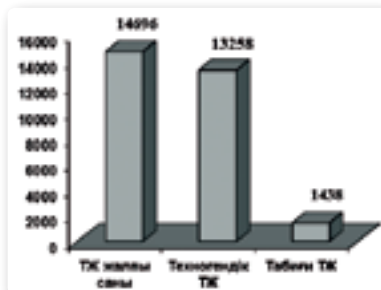
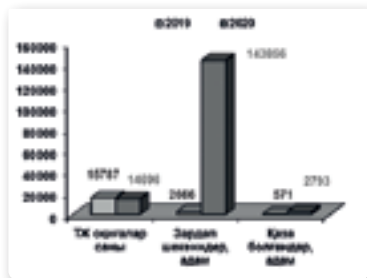
Өңірлердің әкімдіктерімен бірлесіп, инженерлік-техникалық іс-шаралар алдын ала жүргізілді, бұл ұзындығы 280 километрден (280,2 км.) астам өзен арналарын жағалауды нығайту, түбін тереңдету және тазарту; Гидротехникалық құрылыстарды жөндеу, ұзындығы 270 километрден (270,67 км.) астам қорғау бөгеттерін салу және қалпына келтіру; ұзындығы 530 километрге (529,9 км.) жуық арық жүйелерінің арналары мен коллекторларын тазарту, дренаждық және нөсер жүйелерінің құрылысы.

2017 жылдан бастап 2020 жылға дейін су тасқыны қаупінің алдын алу және жою жөніндегі жол картасы шеңберінде біз 905 елді мекеннің үш жүзден астам (315) елді мекенін су басу қатерін алып тастадық және 314 елді мекенді су басу қатерін барынша азайттық.

Осы бағыттағы жұмыс жалғасуда, біз өткен жылдың желтоқсан айында 2023 жылға дейінгі ұқсас Жол картасын бекіттік, онда елді ме-

кендерді су басу тәуекелдерін төмендету бойынша 160 млрд.теңге сомасына (160,2 млрд. теңге: РБ – 131,6 млрд. теңге, ЖБ – 28,6 млрд. теңге) іс-шаралар көзделген.

Сонымен қатар, ауа райының қолайсыздығынан (жауын-шашын нормадан жоғары), сондай-ақ Қостанай, Ақмола және Шығыс Қазақстан облыстарында жер асты сулары деңгейінің өзгеруінен 60 тұрғын үй мен 115 аула аумағын су басты.

Сондай-ақ, өткен жылдың мамыр айында Өзбекстан Республикасы Сардоба су қоймасының бұзылуы салдарынан Түркістан облысы Мақтарал ауданындағы 5 елді мекен зардап шекті.

ТЖ орнында жедел штабтар құрылды, зардап шеккендерді қабылдау және орналастыру ұйымдастырылды, Шымкент қаласынан, Қызылорда, Жамбыл және Қарағанды облыстарынан азаматтық қорғау күштері мен құралдарын қосымша көшіру жүзеге асырылды.

Төтенше жағдайдың салдарын жоюға Үкімет резервінен 15,9 млрд. теңге бөлінді. Қазіргі уақытта қалпына келтіру жұмыстары аяқталды.

Халықты оқыту және хабар беру мақсатында бұқаралық ақпарат құралдарында 56 506: 7 020 – телевизия арналарында, 15 793 – баспа басылымдарында, 19 358 – радиода, 14 335 – ақпараттық агенттіктер таспаларында материалдар жарияланды.

Кәсіби авариялық-құтқару қызметтерінің ТЖ-ға қабылданған алдын алу және уақтылы ден қою алдын ала шараларының арқасында 2019 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда оқиға саны 6,9%-ға (1 084 оқиғаға) төмендеді, бірақ бұл ретте зардап шеккендердің саны 53,9 есеге (141 190 адамға), қаза болғандар саны 4,9 есеге (2 212 адамға), материалдық нұқсан 47,4%-ға (1 640 млн.теңгеге) өскені байқалады.

14 696 табиғи және техногендік сипаттағы ТЖ және оқиғалар тіркел-

ген, 143 856 адам зардап шеккен, соның ішінде 2 793 адам қаза болды, материалдық нұқсан 5 096,7 млн.теңгені құрады.

Облыстар бөлігінде қалыптасқан және жалпыланған көрсеткіштер мынадай ахуалды сипаттайды (2019 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда):

- ТЖ саны мына облыстарда: Алматы 23,3%-ға (2019ж. – 1 645), Түркістан 13%-ға (2019ж. – 802), Ақтөбе 12,9%-ға (2019ж. – 948), Жамбыл 11,8%-ға (2019ж. – 964), Атырау 11%-ға (2019ж. – 328), Қарағанды 9,4%-ға (2019ж. – 1 614), Маңғыстау 8,1%-ға (2019ж. – 297), Қостанай 7,3%-ға (2019ж. – 1280), Нұр-Сұлтан қаласында 6,5%-ға (2019ж. – 676) қысқарды;

- қаза болғандар саны Қызылорда облысы 14,8%-ға (2019ж. – 27) азайды.

Сонымен бірге басқа өңірлерде:

- ТЖ саны облыстарда: Қызылорда 3,9%-ға (2019ж. – 638), Солтүстік Қазақстан 3,1%-ға (2019ж. – 735), Батыс Қазақстан 2,7%-ға (2019ж. – 641), Шымкент қаласында 3,3%-ға (2019ж. – 242) өскені;

- зардап шеккендердің саны мына облыстарда: Атырау 139,3 есеге (2019ж. – 97), Қарағанды 132,2 есеге (2019ж. – 92), Ақмола 102,8 есеге (2019ж. – 71), Батыс Қазақстан 88,1 есеге (2019ж. – 105), Солтүстік Қазақстан 86,1 есеге (2019ж. – 101), Маңғыстау 57,1 есеге (2019ж. – 30), Қостанай 54,2 есеге (2019ж. – 141), Алматы қаласында 171,9 есеге (2019ж. – 111), Нұр-Сұлтан қаласында 130,2 есеге (2019ж. – 143) ұлғайғаны байқалады;

- қаза болғандар саны мына облыстарда: Маңғыстау 13,3 есеге (2019ж. – 6), Батыс Қазақстан 9,1 есеге (2019ж. – 20), Атырау 8,2 есеге (2019ж. – 13), Қарағанды 7,9 есеге (2019ж. – 42), Шығыс Қазақстан 7,2 есеге (2019ж. – 66), Алматы қаласында 41,5 есеге (2019ж. – 10), Нұр-Сұлтан қаласында 18,4 есеге (2019ж. – 21) көбейді.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың жалпы ТЖ санынан 90,2%-ды құрады, 13 258 оқиға тіркелді (6,8%-ға азайды), бұл ретте 875 адам зардап шеккен (46,8%-ға азайды), соның ішінде 414 адам қаза болды (25,3%-ға азайды).

Техногендік сипаттағы жағдайлардың негізгі үлесі өндірістік және тұрмыстық өрттерге (98,8%) тиесілі, 2020 жылдың он екі айында 13 102 өрт болды (5,9%-ға азайды), 748 адам зардап шеккен (6,3%-ға көбейді), соның ішінде 389 адам қаза болды (20,4%-ға көбейді), материалдық нұқсан 2 876,5 млн. теңгені құрады.

Өрттер саны мына облыстарда: Алматы 20,4%-ға (2019ж. – 1 471), Ақтөбе 12,7%-ға (2019ж. – 929), Қарағанды 9,5%-ға (2019ж. – 1 585),

Қостанай 8,8%-ға

(2019ж. – 1 245), Атырау 5,7%-ға (2019ж. – 297), Маңғыстау 5,3%-ға (2019ж. – 283), Жамбыл 3,4%-ға (2019ж. – 770), Нұр-Сұлтан қаласында 4%-ға (2019ж. – 653) қысқарды.

Өрт саны мына облыстарда: Қызылорда 12,1%-ға

(2019ж. – 538), Батыс Қазақстан 6,9%-ға (2019ж. – 578), Солтүстік Қазақстан 2,9%-ға (2019ж. – 712), Шымкент қаласында 4%-ға (2019ж. – 199) өскені байқалды.

Өрт туындайтын негізгі объектілер: 63,7%-ы тұрғын үй секторы, 15,9%-ы көлік құралдары, 5,4%-ы басқа ашық аумақтар, 5%-ы ормандар, 3,4%-ы сауда кәсіпорындары, 1,5%-ы өндірістік мақсаттағы ғимараттар мен құрылыстар, 1%-ы әкімшілік-қоғамдық ғимараттар, 0,9%-ы ауылшаруашылық объектілері, 0,9%-ы далалар, шалғындар, жайылымдар, жатады.

Өрттің пайда болуының таралған себептері: 37,3%-ы отты абайсыз қолдану, 29,3%-ы электр жабдықтарын техникалық пайдалану және монтаждау қағидаларын бұзу, 13,4%-ы пештерді орнату және пайдалану кезінде өрт қауіпсіздігі қағидаларын бұзу, 6,3%-ы анықталған әдейі өртеу, 3,8%-ы тұрмыстық электр аспапта-

рын пайдалану кезінде өрт қауіпсіздігі қағидаларын бұзу, 2,6%-ы найзағайдың тікелей соғуы және олардан туындаған ықпал, 2,4%-ы балалардың отпен ойнауы болып табылады.

Табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар ТЖ-ның жалпы санынан 9,8% құрады, 2020 жылдың он екі айында 1 438 оқиға тіркелді (7,8%-ға төмендеді), оның ішінде 142 981 адам зардап шекті (140 есеге көбейді), соның ішінде 2 379 адам қаза болды (139,9 есеге көбейді). Зардап шеккендердің және қаза болғандардың санының көбеюінің негізгі себебі коронавирустық инфекцияның (COVID - 19) таралуы.

2020 жылы сел құбылыстарынан халықты қорғау жөніндегі іс-шаралар жалғастырылды. Жоспарлы түрде Алматы облысының Қорғас, Ақсай және Аюсай өзендерінің бассейндерінде жалпы құны 92 млрд. теңгеден (92,7) асатын сел ұстайтын бөгеттер салу жөніндегі жобалар іске асырылуда.

Өткен жылы Қазселденқорғау Алматы қаласы мен Алматы облысының (үлкен және Кіші Алматы, Ақсай, Талғар, Қаскелең, Есік, Түрген, Қорғас, Сарқан, Биен және Ақсу өзендерінің бассейндерінде) аса қауіпті 17 мореналық көлдерінде алдын алу іс-шараларын жүргізді.

8 миллион текше метрден (8,6 млн.м³) астам су ағызылды, көлемі жеті миллион текше метрге жуық жарылыс және жер жұмыстары жүргізілді (көлемі 7,1 млн. м³ эвакуациялық арналарды кеңейту, тереңдету).

Жалпы қабылданған шаралар мореналық көлдердің, сел ағындарының бұзылу қаупін азайтуға және елді мекендердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүмкіндік берді.

2020 жылы 8 сел шығарындылары (2019 жылы – 8 сел шығарындылары) және 18 сырғыма құбылыстары (+3 рет, 2019 жылы – 6 сырғыма құбылыстары) тіркелді.

***Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 758 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 31 «Өрт қауіпсіздігі және азаматтық қорғаныс саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары мен тексеру парақтарын бекіту туралы» бірлескен бұйрығынан үзінді
(азаматтық қорғанысқа қатысты)***

Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 29 қазандағы Кәсіпкерлік кодексі 141-бабының 2 және 3-тармақтарына және 143-бабының 1-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫЗ:**

1. Бекітілсін:

1) өрт қауіпсіздігі саласындағы тексерулер жүргізудің ерекше тәртібі үшін қолданылатын тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары осы бірлескен бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес;

2) азаматтық қорғаныс саласындағы бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары осы бірлескен бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес;

22) азаматтық қорғаныс санатына жатқызылған және базасында азаматтық қорғау қызметтері құрылған ұйымдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы осы бірлескен бұйрыққа 22-қосымшаға сәйкес;

23) Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы осы бірлескен бұйрыққа 23-қосымшаға сәйкес;

24) орталық атқарушы органдар мен олардың аумақтық бөлімшелеріне қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы осы бірлескен бұйрыққа 24-қосымшаға сәйкес;

25) табиғи және жасанды су айдындарында жаппай демалыс орындары бекітілген ұйымдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы осы бірлескен бұйрыққа 25-қосымшаға сәйкес бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Төтенше жағдайлар комитеті (В.Р. Беккер) заңнамада белгіленген тәртіпте:

1) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оны ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде орналастыру үшін «Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды;

3) осы бірлескен бұйрықты мемлекеттік тіркегеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспа басылымдарына ресми жариялауға жолдауды;

4) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

5) осы бірлескен бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркегеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде осы тармақтың 1), 2), 3) және 4) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. «Өрт қауіпсіздігі және азаматтық қорғаныс саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау критерийлері мен тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2017 жылғы 20 маусымдағы № 246 және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 2 мамырдағы № 307 бірлескен бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15368 болып тіркелген, Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде 2017 жылғы 7 тамызда жарияланған) күші жойылды деп танылсын.

4. Осы бірлескен бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің орынбасары Ю.В. Ильинге жүктелсін.

5. Осы бірлескен бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Ұлттық экономика министрі _____ Т. Сүлейменов

Қазақстан Республикасының

Ішкі істер министрі _____ Қ. Қасымов

**Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы № 31
және Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы № 758
бірлескен бұйрығына
2-қосымша**

Азаматтық қорғаныс саласында бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу үшін тәуекел дәрежесін бағалау критерийлері

1. Жалпы ережелер

1. Осы Азаматтық қорғаныс саласында субъектілерге (объектілерге) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу үшін қолданылатын тәуекел дәрежесін бағалау критерийлері (бұдан әрі – Критерийлер) Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 29 қазандағы Кәсіпкерлік кодексіне, «Азаматтық қорғау туралы» 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына және Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 31 шілдедегі № 3 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік органдардың тәуекелдерді бағалау жүйесін және тексеру парақтарының нысанын қалыптастыру қағидаларына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17371 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. Критерийлер объективті және субъективті критерийлер арқылы қалыптастырылды.

2. Объективті критерийлер

3. Тексерілетін субъектілерді (объектілерді) бастапқы тәуекел дәрежесіне жатқызу объективті критерийлері арқылы жүзеге асырылады.

4. Жоғары тәуекел дәрежесіне мыналар жатады:

- орталық атқарушы органдары мен олардың аумақтық бөлімшелері;
- облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың, облыстардың қалалары мен аудандарының жергілікті атқарушы органдары;
- облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарында азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшелері (мекемелері, ұйымдары);

- азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдар;
- базасында Азаматтық қорғау қызметтері құрылған ұйымдар;
- табиғи және жасанды су айдындарында жаппай демалыс орындары бекітілген ұйымдар.

Жоғары тәуекел дәрежесіне жатпайтындар (болмашы):

- орталық атқарушы органдардың ведомстволық бағынысты ұйымдары;
- ауылдық аудандардың жергілікті атқарушы органдары;
- қорғаныш құрылыстары және басқа да азаматтық қорғаныс мүлкі бар азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылмаған ұйымдар;
- базасында эвакуациялық пункттері құрылған азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылмаған ұйымдар.

5. Жоғары тәуекелдер дәрежесіне жатқызылған субъектілерге (объектілерге) қатысты бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау іс-қимылын жүргізу мақсатында субъективті критерийлер қолданылады.

6. Жоғары тәуекелдер дәрежесіне жатқызылған және жоғары тәуекелдер дәрежесіне жатқызылмаған субъектілерге (объектілерге) қатысты жоспардан тыс тексерулер және профилактикалық бақылау бармай қолданылады.

3. Субъективті критерийлер

7. Субъективті критерийлерді анықтау мына ақпарат көздерінің:

1) бақылау субъектісі ұсынатын есептілік пен мәліметтерді мониторингілеу нәтижелері (азаматтық қорғаныс іс-шараларын орындау туралы есептер);

2) бақылау субъектісін (объектісін) бұрынғы бару арқылы профилактикалық бақылау нәтижелері;

3) су айдындарындағы қолайсыз оқиғалар (табиғи және жасанды су айдындарындағы белгіленген жаппай демалыс орындарында бір немесе бірнеше адамның жарақаттануы, зақым алуы немесе қайтыс болу фактісі бойынша);

4) өткен жылғы жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;

5) табиғи және жасанды су айдындарында жаппай демалыс орындарындағы құтқару бекетін орнатуға қойылатын талаптардың бұзылуы туралы ақпаратты ресми мемлекеттік органдардың интернет-ресурстар мен бұқаралық ақпарат құралдарын талдау қорытындысы негізінде жүзеге асырылады.

8. Қолда бар ақпарат көздерінің негізінде талдауға жататын субъективті критерийлер қалыптастырылады.

Талдау кезінде бұрын ескерілген және нақты бақылау субъектісіне (объектісіне) қатысты пайдаланылған деректер не Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес талап қою мерзімі өткен деректер, субъективті критерийлердің деректері қолданылмайды.

9. Ықтимал тәуекел мен проблеманың маңыздылығына, бұзушылықтың біржолғы немесе жүйелі сипатына, әрбір ақпарат көзі бойынша бұрын қабылданған шешімдерді талдауға байланысты бұзушылық дәрежесіне – өрескел, елеулі және болмашы дәрежелерге сәйкес келетін субъективті критерийлер айқындалады.

Елдің қорғаныс қабілеттілігіне төмендетуге алып келетін азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарын орындамау өрескел дәрежеге жатқызылады.

Елеулі және болмашы дәрежеге жатқызылатын азаматтық қорғаныс талаптары ұйымдастырушылық сипатта болады.

Азаматтық қорғаныс талаптарының бұзушылықтарын өрескел, елеулі және болмашы дәрежелерге бөлу, осы критерийлер қосымшада көрсетілген.

10. Тәуекел дәрежесі көрсеткішін есептеу кезінде азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарын орындамау үлес салмағымен анықталады.

11. Азаматтық қорғаныс саласындағы өрескел дәрежедегі бір орындалмаған талабы 100 көрсеткішке теңеледі.

Азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарының өрескел бұзушылықтары анықталмаған жағдайда, онда тәуекел дәрежесінің көрсеткішін анықтау үшін елеулі және болмашы дәрежедегі азаматтық қорғаныс саласындағы талаптарын бұзушылықтар бойынша жиынтық көрсеткіші есептеледі.

12. Азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың елеулі бұзушылықтар көрсеткішін анықтау кезінде 0,7 коэффициенті қолданылады және бұл көрсеткіш мынадай формуламен есептеледі:

$$SP_3 = (SP_2 \times 100/SP_1) \times 0,7$$

мұнда:

SP_3 – азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың елеулі бұзушылықтар көрсеткіші;

SP_1 – азаматтық қорғаныс саласындағы елеулі бұзушылықтардың талап етілетін саны;

SP_2 - азаматтық қорғаныс саласындағы анықталған елеулі бұзушылықтардың саны.

13. Азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың болмашы бұзушылықтар көрсеткішін анықтау кезінде 0,3 коэффициенті қолданылады және бұл көрсеткіш мынадай формуламен есептеледі:

$$SP_H = (SP_2 \times 100 / SP_1) \times 0,3$$

мұнда:

SP_H – азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың болмашы бұзушылықтар көрсеткіші;

SP_1 – азаматтық қорғаныс саласындағы болмашы бұзушылықтардың талап етілетін саны;

SP_2 – азаматтық қорғаныс саласындағы анықталған болмашы бұзушылықтардың саны.

14. Тәуекел дәрежесінің жалпы саны (SP) 0-ден 100-ге дейін шкаласы бойынша есептеледі және мынадай формуламен қосу арқылы анықталады:

$$SP = SP_3 + SP_H$$

мұнда:

SP – тәуекел дәрежесінің жалпы көрсеткіші;

SP_3 — азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың елеулі бұзушылықтар көрсеткіші;

SP_H – азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың болмашы бұзушылықтар көрсеткіші.

15. Тәуекел дәрежесінің көрсеткіштері бойынша тексерілетін субъектіге (объектіге) мыналар жатады:

1) тәуекелдің жоғары дәрежесіне – тәуекел дәрежесінің 61-тан 100-ге дейін көрсеткіші кезінде және оған қатысты бақылау субъектілеріне (объектілеріне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізіледі;

2) жоғары тәуекел дәрежесіне жатқызылмаған – тәуекел дәрежесінің 0-ден 60-қа дейін көрсеткіші кезінде және оған қатысты бақылау субъектілеріне (объектілеріне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізілмейді.

16. Бақылау субъектілеріне (объектілеріне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу еселігі субъективті критерийлер бойынша алынған мәліметтерге жүргізілген талдау мен бағалаудың нәтижелерімен анықталады және жылына бір реттен жиі болмауы тиіс.

17. Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау Кодекстің 141-бабының 3-тармағына сәйкес құрылатын бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау жарты жылдық тізімдері негізінде жүргізіледі.

18. Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау тізімдері субъективті критерийлер бойынша тәуекел дәрежесінің барынша жоғары көрсеткіші бар бақылау субъектісінің басымдығы ескеріле отырып жасалады.

*Азаматтық қорғаныс саласында
бару арқылы профилактикалық
бақылау жүргізу үшін тәуекел
дәрежесін бағалау
өлшемшарттарына
қосымша*

Тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті өлшемшарттары

P/c №	Азаматтық қорғаныс саласындағы талаптардың атаулары (бұзушылық дәрежесі аталған талап сақталмаған кезде белгіленеді)	Бұзушылықтар дәрежесі
	1. Есептілік пен мәліметтерді мониторингтеу нәтижелері	
1	Азаматтық қорғаныс іс-шараларының орындалуы туралы жыл сайынғы есепті ағымдағы жылғы белгіленген мерзімінде ұсынуы	өрескел
2	Еліміздің қорғаныс қабілеттілігін төмендетуге әкелетін талаптардың орындалмауы туралы ақпараттың азаматтық қорғаныс іс-шараларының орындалуы туралы жыл сайынғы ұсынылған есепте болуы	өрескел
	2. Алдыңғы бару арқылы профилактикалық бақылау нәтижелері (ауыртпалық дәрежесі төменде көрсетілген талаптарды сақтамаған жағдайда белгіленеді)	
3	Жергілікті атқарушы органда төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссияны құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел

4	Жергілікті атқарушы органда азаматтық қорғау қызметтерін құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
5	Жергілікті атқарушы органда азаматтық қорғау қызметтері туралы ережелерді бекіту туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
6	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшені немесе жекелеген қызметкерлерді құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
7	Азаматтық қорғаныс жоспарының болуы	өрескел
8	Азаматтық қорғаныс жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі	елеулі
9	Жергілікті атқарушы органда тиісті азаматтық қорғау бастығы бекіткен жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының болуы	өрескел
10	Жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі	елеулі
11	Орталық мемлекеттік органда тиісті азаматтық қорғау бастығы бекіткен төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының болуы	өрескел
12	Жаһандық және өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі	елеулі
13	Объектілік сипаттағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының болуы	өрескел
14	Объектілік сипаттағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі	елеулі
15	Эвакуациялық комиссия құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел

16	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау комиссиясын құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
17	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық жинау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
18	Жергілікті атқарушы органда эвакуацияның аралық пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
19	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
20	Жергілікті атқарушы органда зардап шеккен халықты (баспанасыз қалған, санитарлық шығындар, қайтарымсыз шығын) қабылдау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
21	Эвакуациялық (эвакоқабылдау) комиссиясының құрамы мен ережесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
22	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық жинау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы қаулының болуы	өрескел
23	Жергілікті атқарушы органда аралық эвакуациялау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
24	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
25	Жергілікті атқарушы органда зардап шеккен халықты қабылдау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
26	Эвакуациялық жинау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы бұйрықтың болуы	өрескел
27	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктін лауазымды адамдары міндеттерінің болуы	елеулі
28	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктін жеке құрамы тізімінің болуы, құлақтандыру тәртібі (мекенжайы, телефон нөмірі)	елеулі

29	Эвакуациялық жинау пунктінде азаматтық қорғаныстың тиісті бастығының эвакуациялық жинау пункттерін құру туралы құқықтық актісінен үзіндінің болуы	елеулі
30	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық пункттен жөнелтілетін байланыстары бар ұйымдар тізімінің, байланыстары бар эвакуациялық комиссиялар тізімінің (қалалық, аудандық), байланыстары бар көлікке отырғызу пункттері тізімінің болуы	өрескел
31	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялау жинау пункті аумағының схемасының (жоспарының) және олардың мақсаты бойынша үй-жайлардың болуы	елеулі
32	Эвакуациялық жинау пунктіне бекітілген жақын арадағы қорғау құрылыстарының тізбесі	өрескел
33	Эвакуациялық жинау пунктінде жинау эвакуациялау пунктіне қызмет көрсететін автоколонналардың келу және жөнелту графигінің болуы	өрескел
34	Эвакуациялық жинау пунктінде тасымалдауға арналған өтінім үлгісінің болуы	елеулі
35	Эвакуациялық жинау үлгісінде эвакуациялық куәліктің және оны беру туралы ақпараттың болуы	елеулі
36	Жергілікті атқарушы органда косарланған мақсаттағы объектілердің тізбесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы	өрескел
37	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының болуы, оларды азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың қызметкерлерін және халықты қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау (кирату) факторларының әсерінен, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезінде қорғауға арналған жұмыс істеуге әзірлікте ұстау	өрескел
38	Паналайтын жер паспортының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)	өрескел

39	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын тексеру журналының болуы	өрескел
40	Паналайтын жер ішіндегі ауаның микроклиматы мен газ құрамының көрсеткішін тіркеу журналының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)	елеулі
41	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары жоспарының болуы	елеулі
42	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын әзірлікке келтіру жоспарының болуы	өрескел
43	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының жабдықтары, құралдары және мүлкі тізбесінің болуы	өрескел
44	Қорғаныш құрылысында басқару органдары телефоны тізімінің болуы	елеулі
45	Қорғаныш құрылысына қызмет көрсету жөніндегі топтың жеке құрамы тізімінің болуы	елеулі
46	Қорғаныш құрылысының тіршілікті қамтамасыз ету жүйлерінің (желдеткіш, сумен жабдықтау, кәріз, электрмен жабдықтау) пайдалану схемасының болуы	елеулі
47	Дизель электр станциясына, қорғаныш құрылысының сүзгіш-желдету жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтың болуы	өрескел
48	Қосалқы қалалық, қосалқы қала сыртындағы, көмекші және жылжымалы басқару пункттерінің болуы	өрескел
49	Орталық мемлекеттік органда салалық белгісі бойынша бір қосалқы қалалық, қосалқы қала сыртындағы басқару пункттерінде бірлесіп орналастырылғанын растайтын құқықтық актінің болуы	өрескел
50	Дизель электр станциясының қорғаныш құрылысының болуы, жарамды күйде ұсталуы	өрескел
51	Қорғаныш құрылысын авариялық жарықтандырудың болуы, жарамды күйде ұсталуы	өрескел
52	Қорғаныш құрылысының сүзгі желдету жабдығының болуы, жарамды күйде ұсталуы	өрескел

53	Қорғаныш құрылыстарын сумен жабдықтаудың болуы, жарамды жағдайда ұсталуы	өрескел
54	Қорғаныш құрылысының кәрізінің болуы, жарамды жағдайда ұсталуы	өрескел
55	Электрмен жабдықтаудың және қорғаныш құрылыстарының ажыратқыш құрылғыларының (сөндіру тұтқалары, шүмектер, бекіткіштер және басқалар) болуы, жарамды күйде ұсталуы	өрескел
56	Қорғаныш – герметикалық есіктердің, қақпақшалардың және қорғаныш құрылыстарының жарылысқа қарсы құрылғыларының болуы, жарамды күйде ұсталуы	өрескел
57	Көрнекі жерлерге азаматтық қорғаныстың құлақтандыру сигналдары, жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары, кіретін және шығатын жерлердің, дизельді электр станциясы мен сүзгіш-желдеткіш үй-жайлардың, санитариялық тораптардың, су тарату пункттерінің, санитариялық бекеттердің орналасқан орындарын көрсететін белгілердің болуы	елеулі
58	Қорғаныш құрылысының өртке қарсы құралдарын орнату орындарын жарықтандыру және белгілеудің болуы	елеулі
59	Талап етілетін мөлшердің болуы және азаматтық қорғаныс мүлкі қорларын әзірлікте ұстау, сондай-ақ жабдықталған қоймаларда орналастыру	өрескел
60	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының болуы	өрескел
61	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында тәулік бойы күзетудің болуы және жарамды күзет сигнализациясымен жабдықтау	өрескел
62	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларын түнгі уақытта жарамды жарықтандыру және аумақты қоршаудың болуы	елеулі

63	Қызметі азаматтық қорғаныс мүлкінің жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін кәсіпорындардан азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының қауіпсіз қашықтығын сақтау	өрескел
64	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының сыртқы және ішкі байланысын, күзет және өрт сигнализациясын қамтамасыз етуді есепке ала отырып, телефондандыру жүйесінің болуы	өрескел
65	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында жедел түсіру үшін тиеу-түсіру жұмыстарын механикаландыру құралдарының болуы	өрескел
66	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының кірме жолдарының жылдың кез келген уақытында көліктің кедергісіз өтуіне әзір күйінде болуы	елеулі
67	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайының реттік нөмірінің болуы	елеулі
68	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында ауаның темпераурасы мен салыстырмалы ылғалдылығын өлшеуге арналған аспаптардың (термометрлер, гигрометрлер немесе психрометрлер) болуы	өрескел
69	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларындағы ауаның температуралық режимі мен ылғалдылығын сақтау	өрескел
70	Қоймада бақылау-өткізу пунктінің болуы	өрескел
71	Қоймада азаматтық қорғаныс мүлкінің болуын есепке алу жөніндегі карточканың болуы	елеулі
72	Тиісті жылдың 1 қаңтарына және 1 шілдесіне жағдайы бойынша бухгалтерлік және қойма есебін салыстырып тексеру актісінің болуы	елеулі

73	Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісінің, паспорттың, сақтаудың шекті мерзімдерінің аяқталғанын растайтын журналдың, сондай-ақ нормативтік көрсеткіштерден ауытқулардың болуы туралы зертханалық қорытынды сақтаудың шекті мерзімі өтпеген жағдайда қосымша болуы	өрескел
74	Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісінің болуы	өрескел
75	Азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жарауға беру актісінің болуы	өрескел
76	Ықтимал радиациялық, химиялық, бактериологиялық (биологиялық) ластану (жұқтыру) аймақтарының шекараларындағы аумақтарда тұратын және жұмыс істейтін халық үшін бейбіт және соғыс уақытында қорғауды қамтамасыз ету үшін жеке қорғану құралдарының болуы	өрескел
77	Жеке қорғану құралдарына қосымша патрондардың болуы	өрескел
78	Радиациялық және химиялық барлау, дозиметриялық бақылау аспаптарының болуы	өрескел
79	Орталық мемлекеттік органда тікелей бағынысты салалық кіші жүйелерде және орталық атқарушы органда азаматтық қорғау құралымдарын құру туралы орталық атқарушы органның құқықтық актісінің болуы	өрескел
80	Жергілікті атқарушы органда азаматтық қорғаудың аумақтық құралымдарын құру туралы жергілікті атқарушы органның құқықтық актісінің болуы	өрескел
81	Ұйымда азаматтық қорғаудың объектілік құралымдарын құру туралы ұйым басшысының құқықтық актісінің болуы	өрескел
82	Жергілікті атқарушы органда командирін бекіте отырып, шұғыл ден қою жасағын құру туралы құқықтық актісінің болуы	өрескел

83	Азаматтық қорғау құралымдарының автомобиль, инженерлік (арнайы) және басқа техникасының болуы	өрескел
84	Азаматтық қорғау құралымдары құрал-жабдықтарының, құрал-саймандарының болуы	өрескел
85	Азаматтық қорғау құралымының әрбір мүшесіне тыныс алу органдарын қорғау құралдарының болуы	өрескел
86	Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінде құралымдар басшыларының оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы	елеулі емес
87	Уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу орындарында азаматтық қорғау басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарының оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы	елеулі емес
88	Талап етілетін, жарамды құлақтандыру жүйесінің болуы	өрескел
89	Уәкілетті орган ведомствосының тиісті аумақтық бөлімшесімен келісілген бекітілген құлақтандыру схемасының болуы	өрескел
90	Радиоактивтік, химиялық, биологиялық зақымдануды (ластануды) уақтылы анықтау және индикациялау үшін азаматтық қорғанысты қадағалау және зертханалық бақылау желісінің болуы	өрескел
91	Су айдынында демалыс орнының иесінде құтқару бекетінің, құтқарушылардың штаттық құрамының болуы (бекет басшысы-құтқарушы, жасақшы-құтқарушы)	өрескел
92	Құтқару бекетінде екі бірлік көлемінде таразы немесе моторлы қайықтардың (борттарда «құтқару» деген жазуы бар) болуы	өрескел

93	Құтқару бекетінде «Құтқару шеңбері» құтқару құралдарының екі бірлік көлемінде болуы	өрескел
94	Құтқару бекетінде «Александров жібі» құтқару құралдарының екі бірлік көлемінде болуы	өрескел
95	Құтқару бекетінде екі бірлік санында «Мегафон» дауыс зорайтқыш құрылғыларының болуы	өрескел
96	Су айдынындағы демалыс орнында кезекші медициналық персоналы бар және қажетті құрал-саймандармен және дәрі-дәрмектермен жарақтандырылған алғашқы медициналық көмек көрсетуге арналған үй-жайдың болуы	өрескел
97	Құтқару бекетінде бір бірлік «Ілмекті трал» құтқару құралдарының болуы	өрескел
98	Құтқару бекетінде екі бірлік 5-6 метр құтқару тақтайларының (қысқы кезеңге) болуы	өрескел
99	Құтқару бекетінде екі бірлік құтқару кеудешелерінің (жилеттерінің) болуы	өрескел
100	Құтқару бекетінде екі бірлік «Сырықтар, құтқару ілмектерінің» болуы	өрескел
101	Су айдынындағы демалыс орнында қалтқылар сызығымен белгіленген және тереңдігі 1.2 метрден аспайтын балалардың шомылуына арналған учаскелердің болуы	өрескел
102	Шомылу маусымы басталғанға дейін жағажайдың тексерілуі туралы актісінің болуы	өрескел
103	Орнатылған қалтқылар, ақпараттық стендтер мен белгілердің болуы	елеулі
104	Су айдынындағы демалыс орнында, сондай-ақ балалар жағажайында әр 50 метр сайын судан ұзындығы 15 метрден аспайтын құтқару шеңберінің қалқандары мен «Александров жібі» құтқару құралдарының болуы	өрескел

	3. Табиғи және жасанды су айдындарындағы жаппай демалыс орындарында қолайсыз оқиғалардың болуы	
105	Табиғи және жасанды су айдындарындағы белгіленген жаппай демалыс орындарында бір немесе одан көп адам қазасы, жарақаттану немесе зақым алу фактілері	өрескел
	4. Расталған шағымдар мен өтініштердің болуы	
106	Су айдындарындағы жаппай демалу орындарында қауіпсіздікті қамтамасыз ету және азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша екі және одан да көп расталған шағымдардың болуы	өрескел
	5. «Бұзушылар» рейтингісі болған жағдайда мемлекеттік органдардың ресми интернет-ресурстарын, бұқаралық ақпарат құралдарын талдау нәтижелері	
107	Табиғи және жасанды су айдындарындағы жаппай демалыс орындарында адам қазасы фактілері туралы ресми интернет-ресурстары мен баспа басылымдарында ақпараттың болуы	өрескел
108	Табиғи және жасанды су айдындарында жаппай демалыс орындарындағы құтқару бекетін орнатуға қойылатын талаптардың бұзылуы жөнінде мемлекеттік органдардың ресми интернет-ресурстары мен бұқаралық ақпараттық құралдарында ақпараттың болуы	өрескел

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы № 31 және
Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы
№ 758 бірлескен бұйрығына
22-қосымша

Азаматтық қорғаныс санатына жатқызылған және базасында азаматтық қорғау қызметтері құрылған ұйымдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласында мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы азаматтық қорғаныс саласында _____

138-бапқа сәйкес Азаматтық қорғаныс санатына жатқызылған және базасында азаматтық қорғау қызметтері құрылған ұйымдарға қатысты.

Тексеруді тағайындаған мемлекеттік орган _____

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы тексеруді/ профилактикалық бақылауды тағайындау туралы акт _____

(№, күні)

Бақылау субъектісінің (объектісінің) атауы _____

(Бақылау субъектісінің (объектісінің) (жеке сәйкестендіру нөмірі), бизнес- сәйкестендіру нөмірі) _____

Орналасқан мекенжайы _____

Р/с №	Талаптар тізбесі	Талап еті- леді	Талап етіл- мейді	Талап- тарға сәйкес келеді	Талап- тарға сәйкес кел- мейді
1	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшені немесе жекелеген қызметкерлерді құру туралы құқықтық актінің болуы				

2	Азаматтық қорғаныс жоспарының болуы				
3	Азаматтық қорғаныс жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
4	Объектілік сипаттағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының болуы				
5	Объектілік сипаттағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
6	Эвакуациялық комиссия құру туралы құқықтық актінің болуы				
7	Эвакуациялық (эвакокабылдау) комиссиясының құрамы мен ережесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы				
8	Эвакуациялық жинау пунктерінің әкімшілігін тағайындау туралы бұйрықтың болуы				
9	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктінің лауазымды адамдары міндеттерінің болуы				
10	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктінің жеке құрамы тізімінің болуы, құлақтандыру тәртібі (мекенжайы, телефон нөмірі)				

11	Эвакуациялық жинау пунктінде азаматтық қорғаныстың тиісті бастығының эвакуациялық жинау пункттерін құру туралы құқықтық актісінен үзінді көшірменің болуы				
12	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық пункттен жөнелтілетін байланыстары бар ұйымдар тізімінің, байланыстары бар эвакуациялық комиссиялар тізімінің (қалалық, аудандық), байланыстары бар көлікке отырғызу пункттері тізімінің болуы				
13	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялау жинау пункті аумағының схемасының (жоспарының) және олардың мақсаты бойынша үй-жайлардың болуы				
14	Эвакуациялық жинау пунктіне бекітілген жақын арадағы қорғау құрылыстарының тізбесі				
15	Эвакуациялық жинау пунктінде жинау эвакуациялау пунктіне қызмет көрсететін автоколонналардың келу және жөнелту графигінің болуы				
16	Эвакуациялық жинау пунктінде тасымалдауға арналған өтінім үлгісінің болуы				
17	Эвакуациялық жинау үлгісінде эвакуациялық куәліктің және оны беру туралы ақпараттың болуы				

18	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының болуы, оларды азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың қызметкерлерін және халықты қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау (кирату) факторларының әсерінен, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезінде қорғауға арналған жұмыс істеуге әзірлікте ұстау				
19	Паналайтын жер паспортының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				
20	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын тексеру журналының болуы				
21	Паналайтын жер ішіндегі ауаның микроклиматы мен газ құрамының көрсеткішін тіркеу журналының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				
22	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары жоспарының болуы				
23	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын әзірлікке келтіру жоспарының болуы				
24	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының жабдықтары, құралдары және мүлкі тізбесінің болуы				

25	Қорғаныш құрылысында басқару органдары телефоны тізімінің болуы				
26	Қорғаныш құрылысына қызмет көрсету жөніндегі топтың жеке құрамы тізімінің болуы				
27	Қорғаныш құрылысының тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің (желдеткіш, сумен жабдықтау, кәріз, электрмен жабдықтау) пайдалану схемасының болуы				
28	Дизель электр станциясына, қорғаныш құрылысының сүзгіш-желдету жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтың болуы				
29	Дизель электр станциясының қорғаныш құрылысының болуы, жақсы күйде ұсталуы				
30	Қорғаныш құрылысын авариялық жарықтандырудың болуы, жақсы күйде ұсталуы				
31	Қорғаныш құрылысының сүзгі желдету жабдығының болуы, жақсы күйде ұсталуы				
32	Қорғаныш құрылыстарын сумен жабдықтаудың болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				
33	Қорғаныш құрылысының кәрізінің болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				

34	Электрмен жабдықтаудың және қорғаныш құрылыстарының ажыратқыш құрылғыларының (сөндіру тұтқалары, шүмектер, бекіткіштер және басқалар) болуы, жарамды күйде ұсталуы				
35	Қорғаныш-герметикалық және герметикалық есіктердің, қақпақшалардың және қорғаныш құрылыстарының жарылысқа қарсы құрылғыларының болуы, жарамды күйде ұсталуы				
36	Көрнекі жерлерге азаматтық қорғаныстың құлақтандыру сигналдары, жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары, кіретін және шығатын жерлердің, дизельді электр станциясы мен сүзгіш-желдеткіш үй-жайлардың, санитариялық тораптардың, су тарату пунктерінің, санитариялық бекеттердің орналасқан орындарын көрсететін белгілердің болуы				
37	Қорғаныш құрылысының өртке қарсы құралдарын орнату орындарын жарықтандыру және белгілеудің болуы				
38	Талап етілетін мөлшердің болуы және азаматтық қорғаныс мүлкі қорларын әзірлікте ұстау, сондай-ақ жабдықталған қоймаларда орналастыру				

39	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының болуы				
40	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында тәулік бойы күзетудің болуы және жарамды күзет сигнализациясымен жабдықтау				
41	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларын түнгі уақытта жарамды жарықтандыру және аумақты қоршаудың болуы				
42	Қызметі азаматтық қорғаныс мүлкінің жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін кәсіпорындардан азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының қауіпсіз қашықтығын сақтау				
43	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының сыртқы және ішкі байланысын, күзет және өрт сигнализациясын қамтамасыз етуді ескере отырып, телефондандыру жүйесінің болуы				
44	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында жедел түсіру үшін тиеу-түсіру жұмыстарын механикаландыру құралдарының болуы				

45	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының кірме жолдарының жылдың кез келген уақытында көліктің кедергісіз өтуіне әзір күйінде болуы				
46	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайының реттік нөмірінің болуы				
47	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында ауаның температурасы мен салыстырмалы ылғалдылығын өлшеуге арналған аспаптардың (термометрлер, гигрометрлер немесе психрометрлер) болуы				
48	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларындағы ауаның температуралық режимі мен ылғалдылығын сақтау				
49	Қоймада бақылау-өткізу пунктінің болуы				
50	Қоймада азаматтық қорғаныс мүлкінің болуын есепке алу жөніндегі карточканың болуы				
51	Тиісті жылдың 1 қаңтарына және 1 шілдесіне жағдайы бойынша бухгалтерлік және қойма есебін салыстырып тексеру актісінің болуы				

52	Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісінің, паспорттың, сақтаудың шекті мерзімдерінің аяқталғанын растайтын журналдың, сондай-ақ нормативтік көрсеткіштерден ауытқулардың болуы туралы зертханалық қорытынды сақтаудың шекті мерзімі өтпеген жағдайда қосымша болуы				
53	Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісінің болуы				
54	Азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жаратуға беру актісінің болуы				
55	Ықтимал радиациялық, химиялық, бактериологиялық (биологиялық) ластану (жұқтыру) аймақтарының шекараларындағы аумақтарда тұратын және жұмыс істейтін халық үшін бейбіт және соғыс уақытында қорғауды қамтамасыз ету үшін жеке қорғану құралдарының болуы				
56	Жеке қорғану құралдарына қосымша патрондардың болуы				
57	Радиациялық және химиялық барлау, дозиметриялық бақылау аспаптарының болуы				
58	Ұйымда азаматтық қорғаудың объектілік құралымдарын құру туралы ұйым басшысының құқықтық актісінің болуы				

59	Азаматтық қорғау құралымдарының автомобиль, инженерлік (арнайы) және басқа техникасының болуы				
60	Азаматтық қорғау құралымдары құрал-жабдықтарының, құрал-саймандарының болуы				
61	Азаматтық қорғау құралымының әрбір мүшесіне тыныс алу органдарын қорғау құралдарының болуы				
62	Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінде құралымдар басшыларының оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы				
63	Уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу орындарында азаматтық қорғау басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарын оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы				
64	Талап етілетін, жарамды құлақтандыру жүйесінің болуы				
65	Уәкілетті орган ведомствосының тиісті аумақтық бөлімшесімен келісілген бекітілген құлақтандыру схемасының болуы				
66	Радиоактивтік, химиялық, биологиялық зақымдануды (ластануды) уактылы анықтау және				

индикациялау үшін азаматтық қорғанысты қадағалау және зертханалық бақылау желісінің болуы				
---	--	--	--	--

Лауазымды адам (дар) _____
(лауазымы) (қолы)

_____ (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))
Бақылау және қадағалау субъектісінің басшысы _____
(лауазымы) (қолы)

_____ тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

*Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы
№ 31 және
Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы
№ 758 бірлескен бұйрығына
23-қосымша*

Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына қатысты азаматтық қорғаныс саласында мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы азаматтық қорғаныс саласында _____
_____ 138-бапқа сәйкес Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдарына қатысты.

Тексеруді тағайындаған мемлекеттік орган _____

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы тексеруді/ профилактикалық бақылауды тағайындау туралы акт

_____ (күні)

Бақылау субъектісінің (объектісінің) атауы

(Бақылау субъектісінің (объектісінің) (жеке сәйкестендіру нөмірі),
бизнес-сәйкестендіру нөмірі)

Орналасқан мекенжайы

Р/с №	Талаптар тізбесі	Талап етіле- ді	Талап етіл- мей- ді	Талап- тарға сәйкес келеді	Талап- тарға сәйкес кел- мейді
1	Жергілікті атқарушы орган- да төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссияны құру туралы құқықтық актінің бо- луы				
2	Жергілікті атқарушы орган- да азаматтық қорғау қызмет- терін құру туралы құқықтық актінің болуы				
3	Жергілікті атқарушы органда азаматтық қорғау қызметтері туралы ережелерді бекіту туралы құқықтық актінің бо- луы				
4	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргі- зу жөніндегі құрылымдық бөлімшені немесе жекелеген қызметкерлерді құру туралы құқықтық актінің болуы				

5	Азаматтық қорғаныс жоспарының болуы				
6	Азаматтық қорғаныс жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
7	Жергілікті атқарушы органда жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимыл жоспарының болуы				
8	Жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайларды және олардың салдарын жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
9	Эвакуациялық комиссия құру туралы құқықтық актінің болуы				
10	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау комиссиясын құру туралы құқықтық актінің болуы				
11	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық жинау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы				
12	Жергілікті атқарушы органда эвакуацияның аралық пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы				

13	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы				
14	Жергілікті атқарушы органда зардап шеккен халықты (баспанасыз қалған, санитарлық шығындар, қайтарымсыз шығын) қабылдау пункттерін құру туралы құқықтық актінің болуы				
15	Эвакуациялық (эвакоқабылдау) комиссиясының құрамы мен ережесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы				
16	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық жинау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы қаулысының болуы				
17	Жергілікті атқарушы органда аралық эвакуациялау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы құқықтық актінің болуы				
18	Жергілікті атқарушы органда эвакуациялық қабылдау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы құқықтық актінің болуы				
19	Жергілікті атқарушы органда зардап шеккен халықты қабылдау пункттерінің әкімшілігін тағайындау				

	туралы құқықтық актінің болуы				
20	Эвакуациялық жинау пункттерінің әкімшілігін тағайындау туралы бұйрықтың болуы				
21	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктінің лауазымды адамдары міндеттерінің болуы				
22	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық жинау пунктінің жеке құрамы тізімінің болуы, құлақтандыру тәртібі (мекенжайы, телефон нөмірі)				
23	Эвакуациялық жинау пунктінде азаматтық қорғаныстың тиісті бастығының эвакуациялық жинау пункттерін құру туралы құқықтық актісінен үзіндінің болуы				
24	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялық пункттен жөнелтілетін байланыстары бар ұйымдар тізімінің, байланыстары бар эвакуациялық комиссиялар тізімінің (қалалық, аудандық), байланыстары бар көлікке отырғызу пункттері тізімінің болуы				

25	Эвакуациялық жинау пунктінде эвакуациялау жинау пункті аумағының схемасының (жоспарының) және олардың мақсаты бойынша үй-жайлардың болуы				
26	Эвакуациялық жинау пунктіне бекітілген жақын арадағы қорғау құрылыстарының тізбесі				
27	Эвакуациялық жинау пунктінде жинау эвакуациялау пунктіне қызмет көрсететін автоколонналардың келу және жөнелту графигінің болуы				
28	Эвакуациялық жинау пунктінде тасымалдауға арналған өтінім үлгісінің болуы				
29	Эвакуациялық жинау үлгісінде эвакуациялық куәліктің және оны беру туралы ақпараттың болуы				
30	Жергілікті атқарушы органда қосарланған мақсаттағы объектілердің тізбесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы				

31	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының болуы, оларды азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың қызметкерлерін және халықты қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау (қирату) факторларының әсерінен, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезінде қорғауға арналған жұмыс істеуге әзірлікте ұстау				
32	Паналайтын жер паспортының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				
33	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын тексеру журналының болуы				
34	Паналайтын жер ішіндегі ауаның микроклиматы мен газ құрамының көрсеткішін тіркеу журналының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				
35	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары жоспарының болуы				
36	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын әзірлікке келтіру жоспарының болуы				

37	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының жабдықтары, құралдары және мүлкі тізбесінің болуы				
38	Қорғаныш құрылысында басқару органдары телефоны тізімінің болуы				
39	Қорғаныш құрылысына қызмет көрсету жөніндегі топтың жеке құрамы тізімінің болуы				
40	Қорғаныш құрылысының тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің (желдеткіш, сумен жабдықтау, кәріз, электрмен жабдықтау) пайдалану схемасының болуы				
41	Дизель электр станциясына, қорғаныш құрылысының сүзгіш-желдету жабдықтауына қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтың болуы				
42	Қосалқы қалалық, қосалқы қала сыртындағы, көмекші және жылжымалы басқару пункттерінің болуы				
43	Дизель электр станциясының қорғаныш құрылысының болуы, жақсы күйде ұсталуы				
44	Қорғаныш құрылысын авариялық жарықтандырудың болуы, жақсы күйде ұсталуы				

45	Қорғаныш құрылысының сүзгі желдету жабдығының болуы, жақсы күйде ұсталуы				
46	Қорғаныш құрылыстарын сумен жабдықтаудың болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				
47	Қорғаныш құрылысының кәрізінің болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				
48	Электрмен жабдықтаудың және қорғаныш құрылыстарының ажыратқыш құрылғыларының (сөндіру тұтқалары, шүмектер, бекіткіштер және басқалар) болуы, жарамды күйде ұсталуы				
49	Қорғаныш-герметикалық және герметикалық есіктердің, қаппақшалардың және қорғаныш құрылыстарының жарылысқа қарсы құрылғыларының болуы, жарамды күйде ұсталуы				
50	Көрнекі жерлерге азаматтық қорғаныстың құлақтандыру сигналдары, жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары, кіретін және шығатын жерлердің, дизельді электр станциясы мен - лардың, санитариялық то- раптардың, су тарату пункт-				

	терінің, санитариялық бекеттердің орналасқан орындарын көрсететін белгілердің болуы				
51	Қорғаныш құрылысының өртке қарсы құралдарын орнату орындарын жарықтандыру және белгілеудің болуы				
52	Талап етілетін мөлшердің болуы және азаматтық қорғаныс мүлкі қорларын әзірлікте ұстау, сондай-ақ жабдықталған қоймаларда орналастыру				
53	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының болуы				
54	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында тәулік бойы күзетудің болуы және жарамды күзет сигнализациясымен жабдықтау				
55	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларын түнгі уақытта жарамды жарықтандыру және аумақты қоршаудың болуы				

56	Қызметі азаматтық қорғаныс мүлкінің жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін кәсіпорындардан азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының қауіпсіз қашықтығын сақтау				
57	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының сыртқы және ішкі байланысын, күзет және өрт сигнализациясын қамтамасыз етуді ескере отырып, телефондандыру жүйесінің болуы				
58	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында жедел түсіру үшін тиеу-түсіру жұмыстарын механикаландыру құралдарының болуы				
59	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының кірме жолдарының жылдың кез келген уақытында көліктің кедергісіз өтуіне әзір күйінде болуы				
60	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайының реттік нөмірінің болуы				
61	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма				

	үй-жайларында ауаның температурасы мен салыстырмалы ылғалдылығын өлшеуге арналған аспаптардың (термометрлер, гигрометрлер немесе психрометрлер) болуы)				
62	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларындағы ауаның температуралық режимі мен ылғалдылығын сақтау				
63	Қоймада бақылау-өткізу пунктiнiң болуы				
64	Қоймада азаматтық қорғаныс мүлкінің болуын есепке алу жөніндегі карточканың болуы				
65	Тиісті жылдың 1 қаңтарына және 1 шілдесіне жағдайы бойынша бухгалтерлік және қойма есебін салыстырып тексеру актісінің болуы				
66	Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісінің, паспорттың, сақтаудың шекті мерзімдерінің аяқталғанын растайтын журналдың, сондай-ақ нормативтік көрсеткіштерден ауытқулардың болуы туралы зертханалық қорытынды сақтаудың шекті				

	мерзімі өтпеген жағдайда қосымша болуы				
67	Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісінің болуы				
68	Азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жаратуға беру актісінің болуы				
69	Ықтимал радиациялық, химиялық, бактериологиялық (биологиялық) ластану (жұқтыру) аймақтарының шекараларындағы аумақтарда тұратын және жұмыс істейтін халық үшін бейбіт және соғыс уақытында қорғауды қамтамасыз ету үшін жеке қорғану құралдарының болуы				
70	Жеке қорғану құралдарына қосымша патрондардың және олардың тиістілігін растайтын сәйкес құжаттардың болуы				
71	Радиациялық және химиялық барлау, дозиметриялық бақылау аспаптарының болуы				
72	Жергілікті атқарушы органда азаматтық қорғаудың аумақтық құралымдарын құру туралы жергілікті атқарушы органның құқықтық актісінің болуы				

73	Жергілікті атқарушы органда командирін бекіте отырып, шұғыл ден қою жасағын құру туралы құқықтық актісінің болуы				
74	Азаматтық қорғау құралымдарының автомобиль, инженерлік (арнайы) және басқа техникасының болуы				
75	Азаматтық қорғау құралымдары құрал-жабдықтарының, құрал-саймандарының болуы				
76	Азаматтық қорғау құралымының әрбір мүшесіне тыныс алу органдарын қорғау құралдарының болуы				
77	Уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу орындарында азаматтық қорғау басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарының оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы				
78	Талап етілетін, жарамды құлақтандыру жүйесінің болуы				

79	Радиоактивтік, химиялық, биологиялық зақымдануды (ластануды) уақтылы анықтау және индикациялау үшін азаматтық қорғанысты қадағалау және зертханалық бақылау желісінің болуы				
----	---	--	--	--	--

Лауазымды адам (дар) _____
(лауазымы) (қолы)

(тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))
Бақылау және қадағалау субъектісінің басшысы _____
(лауазымы) (қолы)

(тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы
№ 31 және
Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы
№ 758 бірлескен бұйрығына
24-қосымша

Орталық атқарушы органдар мен олардың аумақтық бөлімшелеріне қатысты азаматтық қорғаныс саласында мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы азаматтық қорғаныс саласында _____
138-бапқа сәйкес орталық атқарушы органдардың және олардың аумақтық бөлімшелеріне қатысты

Тексеруді тағайындаған мемлекеттік орган _____

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы тексеруді/ профи-

лактикалық бақылауды тағайындау туралы акт _____

(№, күні)

Бақылау субъектісінің (объектісінің) атауы _____

(Бақылау субъектісінің (объектісінің) (жеке сәйкестендіру нөмірі),
бизнес- сәйкестендіру нөмірі) _____

Орналасқан мекенжайы _____

P/c №	Талаптар тізбесі	Талап етіледі	Талап етілмей ді	Талап тарға сәйкес келеді	Талап тарға сәйкес кел- мейді
1	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі құрылымдық бөлімшені немесе жекелеген қызметкерлерді құру туралы құқықтық актінің болуы				
2	Азаматтық қорғаныс жоспарының болуы				
3	Азаматтық қорғаныс жоспарының құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
4	Орталық мемлекеттік органда тиісті азаматтық қорғау бастығы бекіткен төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының болуы				
5	Жаһандық және өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарының				

	құрылымы мен мазмұнына сәйкестігі				
6	Эвакуациялық комиссия құру туралы құқықтық актінің болуы				
7	Эвакуациялық (эвакоқабылдау) комиссиясының құрамы мен ережесін бекіту туралы құқықтық актінің болуы				
8	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының болуы, оларды азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың қызметкерлерін және халықты қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау (кирату) факторларының әсерінен, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезінде қорғауға арналған жұмыс істеуге әзірлікте ұстау				
9	Паналайтын жер паспортының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				
10	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын тексеру журналының болуы				
11	Паналайтын жер ішіндегі ауаның микроклиматы мен газ құрамының көрсеткішін тіркеу журналының болуы (радиацияға қарсы жасырын пана)				

12	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары жоспарының болуы				
13	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын әзірлікке келтіру жоспарының болуы				
14	Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының жабдықтары, құралдары және мүлкі тізбесінің болуы				
15	Қорғаныш құрылысында басқару органдары телефоны тізімінің болуы				
16	Қорғаныш құрылысына қызмет көрсету жөніндегі топтың жеке құрамы тізімінің болуы				
17	Қорғаныш құрылысының тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің (желдеткіш, сумен жабдықтау, кәріз, электрмен жабдықтау) пайдалану схемасының болуы				
18	Дизель электр станциясына, қорғаныш құрылысының сүзгіш-желдету жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтың болуы				
19	Қосалқы қалалық, қосалқы қала сыртындағы, көмекші және жылжымалы басқару пункттерінің болуы				

20	Орталық мемлекеттік ор- ганда салалық белгісі бой- ынша бір қосалқы қалалық, қосалқы қала сыртындағы басқару пункттерінде бір- лесіп орналастырылғанын растайтын құқықтық актінің болуы				
21	Дизель электр станциясының қорғаныш құрылысының бо- луы, жақсы күйде ұсталуы				
22	Қорғаныш құрылысын авари- ялық жарықтандырудың бо- луы, жақсы күйде ұсталуы				
23	Қорғаныш құрылысының сүзгі желдету жабдығының болуы, жақсы күйде ұсталуы				
24	Қорғаныш құрылыстарын сумен жабдықтаудың болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				
25	Қорғаныш құрылысының кәрізінің болуы, жарамды жағдайда ұсталуы				
26	Электрмен жабдықтаудың және қорғаныш құрылыста- рының ажыратқыш құрылғы- ларының (сөндіру тұтқалары, шүмектер, бекіткіштер және басқалар) болуы, жарамды күйде ұсталуы				
27	Қорғаныш – герметикалық және герметикалық есіктер- дің, қақпақшалардың және қорғаныш құрылыстарының				

	жарылысқа қарсы құрылғыларының болуы, жарамды күйде ұсталуы				
28	Көрнекі жерлерге азаматтық қорғаныстың құлақтандыру сигналдары, жеке қорғану құралдарын пайдалану қағидалары, кіретін және шығатын жерлердің, дизельді электр станциясы мен сүзгіш-желдеткіш үй-жайлардың, санитариялық тораптардың, су тарату пункттерінің, санитариялық бекеттердің орналасқан орындарын көрсететін белгілердің болуы				
29	Қорғаныш құрылысының өртке қарсы құралдарын орнату орындарын жарықтандыру және белгілеудің болуы				
30	Талап етілетін мөлшердің болуы және азаматтық қорғаныс мүлкі қорларын әзірлікте ұстау, сондай-ақ жабдықталған қоймаларда орналастыру				
31	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының болуы				
32	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында тәулік бойы күзетудің болуы және жарамды күзет сигнализациясымен жабдықтау				

33	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларын түнгі уақытта жарамды жарықтандыру және аумақты қоршаудың болуы				
34	Қызметі азаматтық қорғаныс мүлкінің жай-күйіне теріс әсер етуі мүмкін кәсіпорындардан азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының қауіпсіз қашықтығын сақтау				
35	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының сыртқы және ішкі байланысын, күзет және өрт сигнализациясын қамтамасыз етуді ескере отырып, телефондандыру жүйесінің болуы				
36	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында жедел түсіру үшін тиеу-түсіру жұмыстарын механикаландыру құралдарының болуы				
37	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларының кірме жолдарының жылдың кез келген уақытында көліктің кедергісіз өтуіне әзір күйінде болуы				

38	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайының реттік нөмірінің болуы				
39	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларында ауаның температурасы мен салыстырмалы ылғалдылығын өлшеуге арналған аспаптардың (термометрлер, гигрометрлер немесе психрометрлер) болуы				
40	Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтауға арналған қойма үй-жайларындағы ауаның температуралық режимі мен ылғалдылығын сақтау				
41	Қоймада бақылау-өткізу пунктінің болуы				
42	Қоймада азаматтық қорғаныс мүлкінің болуын есепке алу жөніндегі карточканың болуы				
43	Тиісті жылдың 1 қаңтарына және 1 шілдесіне жағдайы бойынша бухгалтерлік және қойма есебін салыстырып тексеру актісінің болуы				
44	Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісінің, паспорттың, сақтаудың шекті мерзім				

	дерінің аяқталғанын растайтын журналдың, сондай-ақ нормативтік көрсеткіштерден ауытқулардың болуы туралы зертханалық қорытынды сақтаудың шекті мерзімі өтпеген жағдайда қосымша болуы				
45	Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісінің болуы				
46	Азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жаратуға беру актісінің болуы				
47	Ықтимал радиациялық, химиялық, бактериологиялық (биологиялық) ластану (жұқтыру) аймақтарының шекараларындағы аумақтарда тұратын және жұмыс істейтін халық үшін бейбіт және соғыс уақытында қорғауды қамтамасыз ету үшін жеке қорғану құралдарының болуы				
48	Жеке қорғану құралдарына қосымша патрондардың болуы				
49	Радиациялық және химиялық барлау, дозиметриялық бақылау аспаптарының болуы				
50	Орталық мемлекеттік органда тікелей бағынысты салалық кіші жүйелерде және орталық атқарушы органда азаматтық				

	қорғау құралымдарын құру туралы орталық атқарушы органның құқықтық актісінің болуы				
51	Азаматтық қорғау құралымдарының автомобиль, инженерлік (арнайы) және басқа техникасының болуы				
52	Азаматтық қорғау құралымдары құрал-жабдықтарының, құрал-саймандарының болуы				
53	Азаматтық қорғау құралымының әрбір мүшесіне тыныс алу органдарын қорғау құралдарының болуы				
54	Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінде құралымдар басшыларының оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы				
55	Уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу орындарында азаматтық қорғау басқару органдарының басшы құрамы мен мамандарын оқудан өткені туралы сертификаттардың болуы				
56	Талап етілетін, жарамды құлақтандыру жүйесінің болуы				

57	Радиоактивтік, химиялық, биологиялық зақымдануды (ластануды) уақтылы анықтау және индикациялау үшін азаматтық қорғанысты қадағалау және зертханалық бақылау желісінің болуы				
----	---	--	--	--	--

Лауазымды адам (дар) _____
(лауазымы) (қолы)

(тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))

Бақылау және қадағалау субъектісінің басшысы _____
(лауазымы) (қолы)

(тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))

*Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы № 31
және Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрінің
2018 жылғы 30 қазандағы № 758
бірлескен бұйрығына
25-қосымша*

Жасанды және табиғи су айдындарындағы жаппай демалыс орындары бекітілген ұйымдарға қатысты азаматтық қорғаныс саласында мемлекеттік бақылау аясындағы тексеру парағы

Тексеруді тағайындаған мемлекеттік орган _____
Бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы тексеруді/ профи-

лактикалық бақылауды тағайындау туралы акт _____

(№, күні)

Бақылау субъектісінің (объектісінің) атауы _____

Бақылау субъектісінің (объектісінің) (жеке сәйкестендіру нөмірі),
бизнес-сәйкестендіру нөмірі) _____

Орналасқан мекенжайы _____

№	Талаптар тізбесі	Талап етіледі	Талап етіл- мейді	Та- лап- тарға сәй- кес келеді	Та- лап- тарға сәй- кес кел- мейді
1	2	3	4	5	6
1.	Су айдынындағы демалыс ор- нының иесінде құтқарушы- лардың штат құрамының (бекет басшысы-құтқарушы, жасақшы-құтқарушы) болуы				
2.	Құтқару бекетінде екі бірлік мөлшерде ескекті немесе мо- торлы қайықтардың (бүйірінде «Құтқарушы» жазбасымен) бо- луы				
3.	Құтқару бекетінде екі бірлік мөлшерде «Құтқару шеңбер- лері» құтқару құралдарының болуы				
4.	Құтқару бекетінде екі бірлік мөлшерде «Александров жібі» құтқару құралдарының болуы				

5.	Құтқару бекетінде екі бірлік мөлшерде «Мегафон» дыбыс зорайтқыш қондырғыларының болуы				
6.	Су айдынындағы демалыс орнында қажет құрал-саймандармен және дәрі-дәрмектермен жарақтандырылған кезекші медициналық персоналы бар бірінші медициналық көмек көрсетуге арналған үй-жайдың болуы				
7.	Құтқару бекетінде бір бірлік санында «Ілмекті трал» құтқару құралдарының болуы				
8.	Құтқару бекетінде екі бірлік санында 5-6 метр құтқару тақтайларының (қысқы кезеңге) болуы				
9.	Құтқару бекетінде екі бірлік мөлшерде құтқару кеудешелерінің (жилеттерінің) болуы				
10.	Құтқару бекетінде екі бірлік санында «Сырықтар, құтқару ілмектері» болуы				
11.	Су айдынындағы демалыс орнында қалтқылар сызығымен белгіленген және тереңдігі 1.2 метрден аспайтын балалардың шомылуына арналған учаскелердің болуы				
12.	Суға шомылу маусымы басталғанға дейін жағажайдың тексерілуі туралы актісінің болуы				

13.	Орнатылған қалтқылар, ақпараттық стендтер мен белгілердің болуы				
14.	Су айдынындағы демалыс орнында, сондай-ақ балалар жағажайында әр 50 метр сайын судан ұзындығы 15 метрден аспайтын құтқару шеңберлері «Александров жібi» құтқару құралдары қалқандарының болуы				

Лауазымды адам (адамдар)

(лауазымы) (қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда))
Бақылау субъектісінің басшысы

(қолы) (тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда), лауазымы)

«Қазақстан егемендігінің 30 жылындағы резонанстық ТЖ»

БӨГЕТТЕРДІҢ БҰЗЫЛУЫ НӘТИЖЕСІНДЕ ПАЙДА БОЛҒАН ІРІ ТЖ-ЛАР

*Айнабекова Марал Бейсенбековна – АҚ РОӨО
аудармашы-сарапшы*

Қазақстан егемендігінің осы мерейтойлық жылында редакция № 1 журналмен оқырмандардың назарына әр жылдары су қоймаларындағы гидро-техникалық құрылыстардың бұзылуы нәтижесінде туындаған төтенше жағдайларға арналған мақалалар топтамасын ұсынатын болады. Әрбір төтенше жағдай әрқашан қайғымен, залалмен, шығынмен байланысты. Сонымен бірге, кез-келген төтенше жағдай-бұл ең алдымен қайғылы оқиға, терең талдау және жіберілген қателіктермен жұмыс істеу үшін себеп. Бұл мақалада автор су тасқыны мен су тасқынына байланысты ең үлкен төтенше жағдайларды ашады.

Бөгеттердің бұзылуы нәтижесінде пайда болған ірі ТЖ
(Қызылағаш трагедиясы, Көкпекті апаты, Мақтаарал су басуы)

Кіріспе

Сонғы жылдары Қазақстанда көктемнің келуі тек табиғаттың оянуымен ғана емес, сонымен бірге жойқын су тасқынымен де ерекшеленеді. Су тасқыны мәселесі барған сайын өткір бола түсуде. Елдің әр түрлі аймақтарында елді мекендер су астында қалатын жағдай қазірдің өзінде қалыпты жағдайға айналды. Біздің елімізде ұзындығы 50 шақырымнан асатын 800 - ге жуық өзен бар, оларда табиғи және экономикалық факторлардың әсерінен су тасқыны пайда болады. Су тасқыны жыл сайын болып отырады, бірақ олардың таралуы мен ауқымы жыл сайын айтарлықтай өзгереді. Шамамен 50-100 жылда бір рет Қазақстан өзендерінде апатты су тасқыны өтеді. Оларға ұшыраған аумақтарға солтүстік-батыс, солтүстік,

шығыс, оңтүстік-шығыс және орталық аймақтар жатады. Соңғы 10 жылда Қазақстанда 300 - ден астам шығу тегі әртүрлі су тасқыны тіркелді, олардың 70% - ы көктемгі су тасқынына байланысты су тасқынына келеді, 30% - ы жауын-шашыннан және 10% - ы басқа себептерден болды. Су тасқыны сондай - ақ су қоймаларынан судың авариялық төгілуінен, су жинақтағыш тоғандардың және басқа да жасанды су шаруашылығы құрылыстарының бұзылуынан туындауы мүмкін.

Су энергиясының орасан зор қорын жинақтайтын арынды топырақты гидротехникалық құрылыстар санының көп болуы (70%) әлеуметтік-экономикалық инфрақұрылым мен табиғи ортаның қауіпсіздігіне әлеуетті қауіп төндіреді.

Жоғарыда аталған үш резонанстық төтенше жағдай гидротехникалық құрылыстардың бұзылуы нәтижесінде пайда болды.

Қызылағаш трагедиясы

Орны: Алматы облысы, Ақсу ауданы, Қызылағаш ауылы.

Күні мен уақыты: 2010 жылғы 12 наурызға қараған түні.

Себебі: жауын-шашынның көптігі мен қардың қарқынды еруіне байланысты Қызылағаш су қоймасының бөгеті жарылды. Тергеу материалдары көрсеткендей, гидротехникалық құрылыстағы суды реттеу тетіктері жұмыс істемеді (жоғарғы және төменгі шандорлар). Су қоймасындағы судың жобалық деңгейі (42 млн/текше метр) 48 млн/текше метрге артты.

Салдары: ТЖ нәтижесінде жарты сағат ішінде Қызылағаш суы көршілес Егінсу, Молалы, Көлтабан елді мекендеріне жетті. Екі мыңнан астам адам тұратын Қызылағаш ауылы сумен толығымен қирады.

Қаза тапқандар мен зардап шеккендер: 43 адам қаза тапты, оның ішінде сегіз бала; 300 адам түрлі дәрежедегі жарақат алып, 1000-ға жуық адам эвакуацияланды.

Күш пен құралдарды тарту: ТЖ және оның салдарын жоюға ҚР ТЖМ 1607 адам мен 418 бірлік техника, 2 тікұшақ, ТУ - 134 ұшағы жұмылдырылды, оның ішінде 531 адам жеке құрамнан және 92 техника бірлігі.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша ҚР Үкіметі 2010 жылғы 15 наурызда шұғыл шығындарға арналған резервтен 599 млн.838 мың теңге сомасында қаржы бөлді.

Материалдық шығын: 146 үй толығымен бұзылды, 251 үй қирады және 42 үй бұзылды, қалпына келтіру үшін 53,1 миллион доллар жұмсалды.

Кінәлілар: Ақсу ауданының Қызылағаш ауылында су тасқыны кезінде адамдардың қаза болу фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалды. Қызылағаш ауылдық округінің әкімі, «Қызылағаш» кооперативінің атқарушы директоры және «Қызылағаш» су пайдаланушылардың ауылдық өндірістік кооперативінің басқарма төрағасы бес жылға бас бостандығынан айырылды. Ақсу ауданы ТЖ бөлімінің бастығы екі жылға шартты түрде сотталды.

Қызылағаштықтармен бүкіл ел қайғырды, оларға гуманитарлық көмек жиналды, үй салуға көмектесті. Салдарды жоюға 53 миллион доллар бөлінді.

Қайғылы оқиғадан кейін он жыл ішінде ауылда 500 үй салынды, халқы 3 300 адамға дейін өсті.

Бөгетті қалпына келтіру жұмыстары су тасқынынан жеті жыл өткен соң басталды. 2017 жылы су ағызу туннельі мен апатты ағызу каналын қайта құру басталды.

Көкпекті апаты

Орны: Қарағанды облысы, Бұхар жырау ауданы, Көкпекті ауылы.

Күні: 2014 жыл 31 наурыз.

Себебі: ТЖ кезінде су қоймасына тәулігіне 7 млн. текше метрден астам су келіп түскені анықталды, бұл көлемнен 4 есе артық. Көкпекті су қоймасы

бөгетін су шайып кету салдарынан Көкпекті ауылындағы 1,5-1,8 метр биіктікте 100-ге жуық үйді (810 үйдің ішінде) су басты.

Зардап шеккендер: Бөгеттің жарылуы кезінде бес адам қайтыс болды. Дәрігерлерге тоғыз адам жүгінді, олардың алтауы тым салқын тию диагнозымен ауруханаға жатқызылды.

Материалдық шығын: Ауылдағы апатты үйлерді тексеру қорытындысы бойынша материалдық шығын анықталып, ол 87,6 миллион теңгені құрады.

Кінәлілар: Қылмыстық іс су тасқынынан кейін бірден қозғалды. ҚК - нің 316-бабы бойынша екі лауазымды тұлға - Бұхар жырау ауданы ТЖ басқармасының басшысы және Көкпекті ауылдық округінің әкімі күдікке ілінді. Сондай-ақ, «Шаңырақ» агрофирмасы ЖШС құрылтайшысы мен осы ЖШС директорына Қылмыстық кодекстің 232-бабы «Міндеттеріне адал қарамау» бойынша айып тағылды.

Күштер мен құралдарды тарту: Қарағанды облысы ТЖД мәліметінше, 31 наурыз бен 5 сәуір аралығында жұмыстарға 3000-нан астам адам тартылып, 600-ден астам техника жұмылдырылды. Ауылда сумен жабдықтау жүйесі, 3,5 км электр беру желісі, телефон байланысы қалпына келтірілді. 150 метр жол төсемі, жаяу жүргіншілер көпірі жөнделді. Жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде 125 адам құтқарылды. Қаза тапқандардың отбасыларына 1 млн.теңге мөлшерінде материалдық көмек төленді.

Мақтаарал су тасқыны

Орны: Түркістан облысы, Мақтаарал ауданы, Жаңатұрмыс, Жеңіс, Нұрлыжол және Достық тұрғын пункттері.

Күні: 2020 жыл 2 мамыр.

Себебі: Өзбекстанның Сырдария облысындағы Сардоба су қоймасы бөгетінің жарылуы. «Сардоба» су қоймасы (су көлемі 922 млн/текше метр) Оңтүстік Мирзачул каналының орталық коллекторы ағып жатқан жерде салынды. Құрылыс жұмыстары 2009 жылы басталып, 2017 жылы аяқталды. Ташкент таратқан ресми ақпаратқа сәйкес, бөгеттің жарылуы күшті нөсер мен күшті дауылдың салдарынан болды, олар келесі күндері басылмаған.

Қаза тапқандар: жоқ.

Материалдық шығын: Бөгеттің жарылуы Түркістан облысының аумағында 175,29 км² алаңда су тасқынын тудырды, бұл су қоймасының көлемінен үш есе көп - 67,4 км². Су басу қаупі бар Түркістан облысының елді мекендерінен 5 мыңнан астам адам эвакуацияланды. Су басқан екі Жаңатұрмыс және Жеңіс елді мекендерінен 2 мыңнан астам тұрғын аудан орталығына және басқа да қауіпсіз жерлерге көшіріліп, мектептер мен басқа да нысандарға орналастырылды.

ТЖ нәтижесінде жалпы ауданы 3601 гектар егіс алқаптары (негізінен

мақта, жоңышқа, жүгері) су астында қалды. Шығын 404 млн. теңгеден асты.

Кінәлілар: Өзбекстанның Бас прокуратурасы Сардоба су қоймасы бөгетінің бұзылу себептерін-жобалау құжаттамасындағы, құрылыс және пайдалану кезіндегі қателіктерді атады. Құрылысқа қатысқан ұйымдардың тоғыз лауазымды тұлғасы айыпталушы ретінде қылмыстық іске тартылды және қамауға алынды.

Тартылған күштер мен құралдар: Авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарға 1308 адам, 220 бірлік техника, 15 жүзу құралы, 46 мотопомпа жұмылдырылды. Сонымен қатар, Өзбекстаннан ТЖ жоюға 205 құтқарушы қатысып, 38 бірлік техника, 85 мотопомпа алып келді.

Жеңіс, Жаңатұрмыс, Достық елді мекендерінің тұрғындарымен келісім бойынша Мырзакент кентінде 425 жеке тұрғын үй салынды. Құрылыс алаңдарында 1124 жұмысшы мен 68 арнайы техника жұмылдырылды.

Қорытынды

Жоғарыда айтылғандай, әр төтенше жағдайдан, әдетте, сабақ алынады, тиісті тұжырымдар жасалады, осылайша мұндай қайғылы оқиғалар қайталанбайды.

Қызылағаш апаты мен Көкпекті апатынан кейін елімізде су тасқынына, әсіресе гидротехникалық құрылыстардың қирауына байланысты ТЖ себептері мен салдарлары егжей-тегжейлі зерделене бастады. Ең алдымен, қоғамдық қатынастарды реттейтін, лауазымды тұлғалардың аумақты су тасқынынан қорғау жөніндегі құқықтары мен міндеттерін реттейтін заңнамалық база қайта қаралды. Гидротехникалық құрылыстардың қауіпсіздігі мәселелерін нормативтік-құқықтық реттеу қажеттілігі олардың ықтимал апаттары мен қирауының ауқымды әлеуметтік-экономикалық салдарымен байланысты болды.

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық істері комитеті Төрағасының 2018 жылғы 5 желтоқсандағы № 249 «Қазақстан Респуб-

ликасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді бекіту туралы» бұйрығы шықты. Осы нормативтік - құқықтық актіде гидротехникалық құрылыстың қауіпсіздігі негізделді, гидротехникалық құрылыстың классын және шаруашылық қызмет субъектісі авариялардың алдын алу мақсатында қабылдайтын шаралар кешенін ескере отырып, оның қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар, сондай-ақ авариялар мен олардың салдарларын оқшаулауға, жоюға әзірлікті қамтамасыз ету айқындалады. Енді НҚА талабы бойынша гидротехникалық құрылыстар жобасында аумаққа, ғимараттар мен құрылыс-тарға табиғи және табиғи-техногендік жағдайлар мен процестердің қауіпті әсерінің алдын алуды, сондай-ақ олардың зардаптарынан қорғауды көздейтін кернеулі-деформацияланған жай-күй мониторингінің автоматизацияланған жүйесінің арнайы бөлімі болуы тиіс.

Соңғы екі-үш жыл ішінде «Гидротехникалық құрылыстың қауіпсіздігі туралы» заң жобасы Мәжілісте қаралуда. Заң жобасының негізгі мәселелерінің бірі гидротехникалық құрылыстардың тұрақсыздығын қамтамасыз ету саласындағы қатынастарды мемлекеттік реттеу болып табылады. Ірі ауқымды әлеуметтік - экономикалық зардаптарға әкеп соқтыратын авариялар кезінде сөзсіз құқықтық қатығыстар туындайды, оларды жою авариядан туындаған залалдың едәуір мөлшеріне байланысты заңдар мен олар қарастырған нормативтік актілер негізінде ғана мүмкін болады.

Жуырда ғана жаңа нормативтік-құқықтық акт – «Гидротехникалық құрылыстар мен негізгі жабдықтарды көп факторлы зерттеп-қарауды орындау қағидаларын бекіту туралы» ҚР ЭГ және ТРМ 2020 жылғы 20 қазандағы № 260 бұйрығы қабылданды. НҚА-ның күші олардың меншік нысанына қарамастан, 5 жыл және одан да көп пайдаланудағы төтенше жағдайлар кезінде жоғары қауіп төндіретін I, II, III класстардың және IV класстың пайдаланылатын және салынып жатқан гидротехникалық құрылыстарына қолданылады.

Сондай-ақ, су тасқынына байланысты ТЖ алдын алу бойынша іс-шаралар кешенді және жүйелі түрде жүргізіле бастағанын атап өту қажет. Олар:

1. Барлық гидротехникалық бөгеттер қатаң есепке алынды, оның ішінде иесіз;

2. Комиссия олардың жай-күйін, әсіресе су тасқыны кезінде көп мөлшерде су төгетін қондырғыларды (жоғарғы және төменгі шандорлар) үнемі тексеріп отырады.

3. Су тасқыны маусымына дайындық аясында күндіз-түні қауіпті учаскелер мен су айдындарына үнемі гидрологиялық бекеттер қойылады. Кешенді мониторинг қызметтерінің жұмысына қойылатын талаптар күшейтілді. Мысалы, Қазгидромет көктемгі су тасқынының ғарыштық мониторингін бастады.

4. Аумақтарда су басу аймағының егжей-тегжейлі картасы жасалды, онда тұратын халықтың саны ескеріледі, олардың мүліктерінің тізімі, телефондары жасалады (Атбасар қаласының үлгісі бойынша).

5. Осы қауіпті аймақтарда, су басқан жерлерде халықты хабардар ететін заманауи дабыл қондырғылары орнатыла бастады. Мысалы, Алматыда бұл іс-шара жүйелі түрде өткізіліп, өз жемісін беруде.

Қазақстан Республикасында гидротехникалық құрылыстар экономикаға, экологиялық және әлеуметтік салаға үлкен әсер ететін аса маңызды функциялары бар құрылыстардың неғұрлым кең таралған түрлері болып табылады. Сондықтан осы құрылыстарды қауіпсіз және сенімді пайдалану мәселесі ерекше өзектілікке ие болады, бұл құрылымдардың сенімділігі ерекше назарға ие болады, бұл пікірлердің сенімділігі көбінесе елдің экономикалық бағдарламасына байланысты.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Азаматтық қорғау туралы» ҚР Заңы 2014 жыл 11 сәуір;
2. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Құрылыс және тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық істері комитеті төрағасының 2018 жылғы 5 желтоқсандағы №249 «Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылыс саласындағы мемлекеттік нормативтерді бекіту туралы» бұйрығы;
3. «Гидротехникалық құрылыстар мен негізгі жабдықтарды көп факторлы зерттеп-қарауды орындау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2020 жылғы 20 қазандағы №260 бұйрығы;
4. «Спутник», «Тенгри ньюс» ақпараттық агенттіктерінің материалдары;
5. ҚР ТЖМ сайтының материалдары.

«Қазіргі кезеңдегі АҚ»

«ҚР ТЖМ аумақтық бөлімшелерінің АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдармен әдістемелік жұмысының объектілері мен тәсілдері»

Еңсебаев Б.К. – АҚ РОӨО директорының орынбасары

Журналға жазылушылар, ал бұл негізінен АҚ бойынша санатталған ұйымдардың өкілдері АҚ РОӨО-да 2017 жылдан бастап АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдар үшін семинар-тренингтер өткізілетінін біледі. Сіздердің көпшілігіңіз осы семинарларда білім алдыңыз.

Семинар барысында Орталық қызметкерлері сауалнама және жеке сауалнама негізінде Азаматтық қорғаныс саласындағы мамандарды даярлауға талдау жүргізеді. Талдау нәтижелері ҚР ТЖМ аумақтық бөлімшелерінің АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдармен, бірінші кезекте ТЖД қызметкерлері тарапынан АҚ бойынша санатталған ұйымдарға әдістемелік көмек көрсетуде әлсіз өзара іс-қимылы туралы куәландырады.

Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың әзірлік деңгейіне, сондай-ақ осы ұйымдардың лауазымды адамдарының білімдері мен біліктілігіне жалпы алғанда азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің аумақтық кіші жүйелерінің халықты және аумақты соғыс уақытында қазіргі заманғы зақымдау құралдарының әсерінен қорғау мәселелеріндегі әзірлігі байланысты болатыны белгілі. ҚР ТЖМ аумақтық бөлімшелері тарапынан әдістемелік көмек көрсетудің маңыздылығы мен өзектілігін осы аспектілерге сүйене отырып бағалау қажет.

Осы мақалада біз оқырмандарға ҚР нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес АҚ бойынша санатталған ұйымдар бойынша ТЖД қызметкерлері көрсететін әдістемелік көмектің қолданыстағы нысандары туралы айтқымыз келді. Әдістемелік көмектің осы нысандарын біле отырып, объектілік деңгейдегі АҚ штабтары ҚР ТЖМ аумақтық бөлімшелеріне АҚ саласындағы кеңестер алу үшін жүгіне алады, олардан қажетті және пайдалы ақпарат ала алады.

АҚ саласындағы әдістемелік басшылық АҚ саласындағы уәкілетті органның міндетті немесе орындауға ұсынылған міндеттердің, АҚ іс-шараларын ұйымдастыру және орындау жөніндегі перспективалық және нақты мақсаттардың іс-қимыл тізбесін, оларға қол жеткізудің тиісті тәсілдерін, осы жұмыстарды орындау тәртібін айқындауды, осы міндеттер мен іс-шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыруды нақты айқындаудан көрінеді. АҚ бойынша әдістемелік нұсқаулықтың негізі, ең алдымен, тәжірибені түсіну, негіздеу, талдау және жалпыланған жүйелі сипаттау болып табылады.

Объектілік АҚ штабтарымен әдістемелік жұмыс келесі бағыттарда жүргізіледі:

- 1) озық тәжірибені жинақтау және тарату жөніндегі іс-шараларды жүргізу;
- 2) АҚ объектілерінің жай-күйін талдау және АҚ штабтарының АҚ іс-шараларын орындауға дайындық деңгейін тексеру;
- 3) әдістемелік қамтамасыз ету;
- 4) әдістемелік әдебиеттер мен ғылыми-әдістемелік әзірлемелерге мониторинг жүргізу;
- 5) жұмыстың жаңа әдістері бойынша оқу-әдістемелік құжаттаманы әзірлеу және енгізу;
- 6) конкурстарды әзірлеу және өткізу;
- 7) әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу және енгізу, олардың нәтижелерін объектілер штабтарының жұмысына енгізу;
- 8) АҚ штабтарының жұмысын жетілдіру бойынша тақырыптық және әдістемелік семинарлар, конференциялар, кеңестер ұйымдастыру және өткізу.

Әдістемелік жұмыстың осы әртүрлі формаларынан Орталық АҚ бойынша санатталған объектілермен жұмыс істеуге неғұрлым тән әдістемелік жұмыстың келесі негізгі формаларын ажыратады:

- а) әдістемелік қамтамасыз ету;
 - ә) нұсқаулық-әдістемелік сабақтар;
 - б) тақырыптық кеңестер;
 - в) озық тәжірибені жалпылау;
 - г) көрнекі сабақтар;
 - д) дөңгелек үстелдер;
 - е) байқаулар.
- а) Әдістемелік қамтамасыз ету - бұл қажетті ақпарат, оқу-әдістемелік

нұсқаулықтар, яғни АҚ іс-шараларын уақтылы және сапалы орындауды қамтамасыз ететін және қамтамасыз ететін түрлі әдістемелік құралдар. Қызмет түрі ретінде мемлекеттік басқару саласындағы әдістемелік қолдау - бұл:

- әдістемелік материалдардың әртүрлі түрлерін жасау;
- АҚ саласындағы білімді насихаттау;
- әдістемелік көмек көрсету;
- оң тәжірибені анықтау, зерттеу, жалпылау, қалыптастыру және тарату.

ә) Нұсқаулық – әдістемелік сабақтар оқытудың негізгі әдістерінің бірі болып табылады. Нұсқаулық-әдістемелік сабақтарда көрсету сабақтарына қарағанда, АҚ штабтары АҚ іс-шараларын орындауға білім алушы ретінде қатысады және сабақ жетекшілері ретінде әрекет етеді. Нұсқаулық-әдістемелік сабақтарда АҚ саласындағы білім және оларды іс жүзінде орындай білу тексеріледі. Сонымен қатар АҚ іс-шараларын орындау әдістемесі көрсетіледі. Мысалы, ақ саласындағы ҚР жаңа нормативтік-құқықтық актілерін жеткізу, кейіннен олардың талаптарын орындау тәртібін түсіндіру.

б) АҚ бойынша тақырыптық кеңес белгілі бір мәселені терең, жан-жақты қарастыруға, тақырыптың мәнін егжей-тегжейлі ашуға мүмкіндік береді. Әдетте, тақырыптық кеңестерді уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелері алдын ала жоспарлайды және перспективалық жоспарлауға енгізеді. Тақырыптық кеңестер оқыту семинарларының бағдарламасына енгізілуі мүмкін. Тақырыптық кеңеске дайындық кезінде әдіскер көрнекі құралдарды, әдістемелік материалдарды тандайды.

Ағымдағы кеңес олардың кәсіби қызметі барысында, яғни АҚ іс-шараларын ұйымдастыру және орындау кезінде АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың АҚ штабтарында туындайтын АҚ әртүрлі аспектілері бойынша жүйелі түрде жүргізіледі. Ол нұсқаулық-әдістемелік сабақтар түрінде өткізілуі мүмкін.

Ағымдағы және тақырыптық кеңестер үшін ТЖ департаменттерінің ресми сайты кері байланыс түрінде пайдалануға болады. Ол үшін объектілік деңгейдегі АҚ штабтарына ТЖД сайтының бар болуы туралы ақпаратты, АҚБ байланыстарын жеткізу қажет.

в) Озық тәжірибені жалпылау - бұл объектілік деңгейдегі штабтардың тәжірибесін анықтауды, тандауды, зерттеуді, жалпылауды, қалыптастыруды және одан әрі жүйелі сипаттауды және ұйымның немесе белгілі бір қызметкердің кез-келген оң тәжірибесін терең зерттеуді қам-

титын әдістемелік қызмет түрі. Тәжірибені жалпылау - бұл практиканың жай-күйін зерттеу және талдау, жаңа тенденцияларды, пайда болған ұйымдарды анықтау және АҚ іс-шараларын орындау әдісі. Тәжірибені жалпылау процесінде мыналар зерттеледі: нақты тәжірибе (жетекші тенденцияларды анықтау үшін), теріс тәжірибе (тән кемшіліктер мен қателіктерді анықтау үшін), жаппай тәжірибеде кездесетін озық тәжірибе.

Осы әдістемелік жұмыстың нәтижелерін жинақтау, семинарлар, қорытынды шығару жөніндегі кеңестер барысында АҚ штабтарына жеткізу қажет.

г) АҚ бойынша көрнекі сабақтар

Көрнекі сабақтар әдістемелік бағытқа ие. Оларға басты назар АҚ штабы АҚ іс-шараларын қалай дұрыс ұйымдастыруға және орындауға тиіс екендігіне аударылады. Көрнекі сабаққа қатысушылар осы тақырып бойынша дайындықтың ең қолайлы әдістерін үйренеді және бағдарламада бөлінген уақытта не нәрсеге қол жеткізуге болатынына нақты көз жеткізеді. Сондай-ақ, көрнекі сабақтар оқу нәтижелерін көрсетуі немесе белгілі бір сабақты өткізу кезінде не істеу керектігін көрсетуі керек.

д) Дөңгелек үстел-пікір алмасуға арналған әдістемелік жұмыстың кең таралған түрлерінің бірі. Осы форма аясында еркін пікір алмасу (проблемалық мәселелерді ашық талқылау) жүреді. «Дөңгелек үстелдің» модераторы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесінің лауазымды тұлғасы болуы тиіс. «Дөңгелек үстел» іс жүзінде тәжірибе алмасу, АҚ саласындағы өзекті мәселелер мен проблемаларды талқылау үшін АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың өкілдері қатысатын диалог алаңы болып табылады.

е) «АҚ үздік штабы» және «АҚ үздік бұрышы» байқаулары АҚ объектілерінің штабтарының жұмысын ынталандыру, АҚМЖ Объектілік кіші жүйесін жетілдіру және дамыту, озық тәжірибені жинақтау, АҚ саласындағы білімді насихаттау үшін «АҚ үздік штабы» және «АҚ үздік бұрышы» сияқты түрлі байқаулар өткізуге болады. Осыған ұқсас әдістемелік жұмыс тәжірибесі бұрын кеңінен қолданылған.

Қорытынды

АҚ саласындағы объектілермен әдістемелік жұмыс - бұл озық тәжірибе жетістіктеріне негізделген және Объектілік деңгейдегі АҚ штабтарының құзыреттілігі мен кәсіби шеберлігін жан-жақты артты-

руға бағытталған практикалық іс-шаралар кешені. Бұл кешен, ең алдымен, жалпы АҚ барлық іс-шараларын табысты орындауға, басқару органдарының және атап айтқанда АҚ бойынша санаттарға жатқызылған объектілер мамандарының білім деңгейі мен дағдыларын арттыруға бағытталған.

Тәжірибе мен АҚ саласындағы әдістемелік жұмыстың сапасына жүргізілген талдау көрсеткендей, АҚ бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдармен тұрақты мақсатты әдістемелік жұмысты жүргізуден гөрі ешқандай бақылау іс-шаралары (АҚ объектілерінің жай-күйін тексеру) неғұрлым тиімді нәтижеге ие болмайды.

Азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттау және ұйымдарға білікті әдістемелік көмек көрсету мақсатында Орталық электрондық онлайн кітапхана әзірледі.

Ұйымдарға ыңғайлы анықтамалық түрінде ұсынылған азаматтық қорғаудың барлық аспектілері бойынша бірыңғай ақпараттық базаны пайдалану мүмкіндігі бойынша бірегей мүмкіндік беріледі. Онда 150-ден астам түрлі материалдар жинақталған.

Контентке жазылушыларды АҚ РОӨО интернет-ресурсының практикалық пайдасы күтіп тұр, ал бұл:

- АҚ саласындағы барлық проблемалық мәселелер бойынша Орталықтың жоғары білікті сарапшыларынан кеңес алу. Біздің сарапшылар бәрін және оңай түсіндіреді;

- орталықтың әдістемелік материалдары қызметкерлерді оқыту мен даярлауға көмектеседі. Біздің слайд материалдары-сабақтарға арналған дайын рефераттар, ал ұсыныстар-оқулар мен жаттығуларға арналған үлгілер;

Орталықтың заманауи контенті - бұл қауіпсіздік жүйесін дамыту және жетілдіру бойынша ұйымдар мен кәсіпорындардың мүдделерін қорғауға бағытталған интернет платформа.

АҚ РОӨО интернет ресурсы жаңартылған сайт құрылымында жұмыс істейді www.tg-oku.kz.

Орталықтың интернет ресурсына жылдық жазылу - 57 667 теңгені құрайды.

АҚ РОӨО интернет ресурсы бойынша толық техникалық ақпаратты Орталықтың **8776-222-20-18, 8775-251-25-95** телефондары арқылы алуға болады.

АЙДАР: «СҰРАҚТАР МЕН ЖАУАПТАР»

Журналдың өткен жылғы нөмірлерінде редакция АҚ бойынша семинар-тренингтің тыңдаушылары үшін «Ұсыныстар мен пікірлер кітабы» әзірленгенін, онда олардың әрқайсысы АҚ бойынша санаттарға жатқызылған өз ұйымдарында бар барлық шешілмеген және күрделі проблемаларды бейнелегенін атап өтті.

Журналдың 2020 жылғы әрбір нөмірінде біз журнал оқырмандарының назарына АҚ бойынша санатталған объектілерге тән семинар тыңдаушылары қойған үш сұрақты ұсындық. Журналға жазылушылар мен семинар тыңдаушыларының өтініші бойынша редакция тұрақты негізде «сұрақтар мен жауаптар» айдарын жүргізуді жалғастыруда.

2021 жылғы журналдың № 1-інде АҚ семинары тыңдаушыларының үш жаңа сұрақтарын ұсынамыз. Сонымен, бұл сұрақтар келесі сипатта және мазмұнда болады.

№1 сұрақ Ақтөбе облысы «Ақтөбемұнайгаз» АҚ өрт қауіпсіздігі және еңбекті қорғау инспекторы Ғалымжан Мырзабекұлы Құнарөвтан

Сұрақтың мазмұны: Біздің ұйым АҚ бойынша санатталған болып табылады. Жұмыс орнында азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың қызметкерлерін оқыту үшін қандай тәртіп анықталған және қандай нормативтік-құқықтық актіні басшылыққа алу керек? МО бұрыштарын қалай жобалау керек?

Жауаптың мазмұны: «Халықты және азаматтық қорғау саласындағы мамандарды хабардар ету, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығымен жұмыс орны бойынша азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдар қызметкерлерін оқытудан өту тәртібі айқындалған.

Санатталған ұйымдардың қызметкерлерін оқыту азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен оқу бағдарламасына сәйкес жыл сайын жоспарланады және жүргізіледі.

Санатталған ұйымдардың қызметкерлері жұмыс уақыты шегінде жұмыс орны бойынша даярлықтан өтеді. Басшылардың шешімі бойынша мұндай ұйымдардың қызметкерлері уәкілетті органның ұйымдарын-

да және оқу мекемелерінде шарт негізінде даярлықтан өте алады, оларға ҚР ТЖМ «АҚ Республикалық оқу-әдістемелік орталығы» жатады.

Санатталған ұйымдардың қызметкерлерін оқытуды іске асыру үшін қызметкерлердің санына қарай ұйымдарда мыналар болуы қажет:

- қызметкерлерінің саны 100 адамға дейін-азаматтық қорғау бойынша сабақтар өткізуге арналған құралдар жиынтығы, азаматтық қорғау бойынша бір бұрыш;

- азаматтық қорғау бойынша сабақтар өткізуге арналған құралдар жиынтығы мыналарды қамтиды: сабақ тақырыптары бойынша плакаттар, схемалар және слайдтар;

- азаматтық қорғау бұрышы – Төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар кезінде туындайтын қауіп-қатерлерден қорғау мәселелері бойынша ұйымдардың қызметкерлерін хабардар ету және білімді насихаттауға арналған материалдары бар ақпараттық-анықтамалық стенд;

- қызметкерлер саны 100 адамнан асатын – көп бейінді кабинет немесе әрбір әкімшілік және өндірістік ғимаратта бір-бір азаматтық қорғау бұрышы бар.

Көпсалалы оқу кабинетінің құрамына: оқытушының жұмыс орны, тақта, проектор, білім алушылардың жұмыс орындары және оқу процесін қамтамасыз ету құралдары, оның ішінде азаматтық қорғау саласындағы нормативтік құқықтық құжаттар, оқу әдебиеті, сондай-ақ оқу процесін қамтамасыз ету құралдары кіреді.

Қызметкерлерінің саны 1000 адамнан асатын санатталған ұйымдарда ұйым жұмыскерлерін кейіннен тестілеумен және азаматтық қорғау саласында оқудан өткені туралы анықтамалар берумен онлайн курстар арқылы оқытуды жүргізуге жол беріледі.

Оқу топтарының, сабақ басшыларының тізімін және сабақ өткізу кестесін ұйым басшысы бекітеді. Санатталған ұйымдардың қызметкерлерін оқытуды уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде немесе уәкілетті орган ведомствосының ұйымдарында және оқу орындарында белгіленген мерзімдерге сәйкес оқудан өткен және тиісті сертификаттары бар азаматтық қорғау бойынша сабақтар топтарының басшылары жүргізеді. Сабақтар жұмыс уақытында оқу бағдарламасына сәйкес көлемде өткізіледі.

Оқытудан өту барысында тыңдаушылар:

- тұратын және жұмыс істейтін аумақтарға тән төтенше жағдайлар

көздерінің, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруының және қарудың басқа да түрлерінің зақымдаушы факторлары;

- әскери қақтығыстар мен төтенше жағдайлар кезінде туындайтын қауіптерден қорғау тәсілдері мен құралдары;

- жеке және ұжымдық қорғану құралдарының орналасу орындары;

- ұйымда бар алғашқы өрт сөндіру құралдарының орналасу орындары;

- жеке қорғану құралдарын, сондай-ақ қорғаныс құрылыстарында жасырыну құралдарын алу жөніндегі іс-қимыл алгоритмдері;

- адамдар көп жиналатын орындарда, өрт кезінде, су объектілерінде және табиғатта жеке қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі іс-әрекеттер;

- ұйым қызметкерлерінің іс-қимылдары бойынша бірыңғай құлақтандыру сигналы «Барлықтарыңыздың назарларыңызға!» эвакуациялауды жүргізуге және жеке қорғану құралдарын пайдалануға арналған ақпараттық хабарламалармен;

- азаматтық қорғауды бейбіт жағдайдан соғыс жағдайына көшіру жөніндегі іс-шаралар;

- алғашқы көмек көрсетілетін денсаулық жағдайы және оны көрсету тәртібі.

- Оқудан өткен және көрсеткіштері қанағаттанарлық, жақсы және өте жақсы қорытынды тестілеуді тапсырған тыңдаушыларға осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес нысан бойынша азаматтық қорғау саласында оқудан өткені туралы анықтама беріледі.

- Азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттау үшін ақпараттық-анықтамалық стенд әзірлеу үшін оқырмандарымызға МҚ РОӨО стенд үшін қажетті материалдар шығаратынын еске салғымыз келеді. Түрлі-түсті плакаттар және басқа да әдістемелік материалдар бойынша Прайс-парақтар орталықтың сайтында орналастырылған www.tg-oku.kz.

№ 2 сұрақ Қызылорда облысы «Жаңақорған транзит» ЖШС Бас директоры Жандос Жұмадиллаевич Әбдімәуленовтен

Сұрақтың мазмұны : Сабақтарда және практикалық қызмет барысында «азаматтық қорғау қызметі» және «азаматтық қорғауды қалыптастыру» сияқты ұғымдармен жиі кездесеміз. Бұл ұғымдардың арасында қандай айырмашылықтар бар?

Жауаптың мазмұны: «Азаматтық қорғау туралы» ҚР Заңына сәйкес азаматтық қорғау қызметтері бейбіт және соғыс уақытында азаматтық қорғаудың арнайы іс-шараларын орындауды, халықты төтенше жағдайлардың, қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау факторларының салдарларынан қорғауды қамтамасыз етуге арналған. Азаматтық қорғау қызметінің негізгі міндеттері:

- халықты қорғау жөніндегі азаматтық қорғау іс-шараларын жоспарлау және қамтамасыз ету және төтенше жағдайлардың, қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдау факторларының салдарларынан залалды азайту;

- авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды ұйымдастыру мен жүргізуді қамтамасыз ету, зардап шеккен халыққа көмек көрсету;

- азаматтық қорғау құралымдарын құру және дайындау, олардың мақсаты бойынша жұмыстарды жүргізу үшін әзірлікте ұстау;

- бағынысты органдар мен күштерді басқаруды ұйымдастыру, оларды қажетті материалдық-техникалық құралдармен қамтамасыз ету;

- азаматтық қорғауды басқару, төтенше жағдайлардың қаупі мен туындауы туралы, қазіргі заманғы зақымдау құралдарын қолдану туралы халықты хабардар ету және хабардар ету жүйелерін құруды және әзірлікте ұстауды қамтамасыз ету;

- радиоактивті, химиялық және бактериологиялық (биологиялық) залалдануды (ластануды) тұрақты бақылауды және бақылауды ұйымдастыру;

- тиісті басқару органдарымен және әскери қолбасшылық, ішкі істер органдары күштерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру және қолдау;

- бағынысты ұйымдардың эвакуациялық іс-шараларына басшылық ету, қауіпсіз аймақта орналастыру аудандарын алдын ала дайындау жөнінде шаралар қабылдау;

- азаматтық қорғаныс жоспарларын және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимылдар жоспарларын әзірлеу, ведомстволық бағыныстағы буындарда жоспарлауға басшылық ету;

- авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге шешімдер қабылдау үшін азаматтық қорғаныстың тиісті бастықтарына ұсыныстар дайындау;

- азаматтық қорғаныстың тиісті бастықтары қойған міндеттерді

орындау кезінде қызметтердің бағынысты күштері мен құралдарына басшылық ету;

-төтенше жағдайлардың туындау қаупін азайту, салалар мен ұйымдар жұмысының тұрақтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге және іске асыруға басшылық ету;

-қызметтердің құзыреті шегінде азаматтық қорғаныс іс-шараларының барлық кешеніне тікелей басшылықты жүзеге асыру.

Азаматтық қорғау құралымдары ұйымдар құрған және азаматтық қорғау күштері құрамында бейбіт уақытта және соғыс уақытында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге арналған құрылымдар болып табылады.

Азаматтық қорғау құралымдары мыналарға бөлінеді:

-мақсаты бойынша-негізгі және авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуді қамтамасыз ететін жұмыстар;

-бағыныштылығы бойынша-аумақтық және объектілік.

Азаматтық қорғаудың аумақтық құралымдары облыстарда, республикалық маңызы бар қалаларда, қалаларда, аудандарда құрылады, әкімшілік-аумақтық бірліктің азаматтық қорғанысының тиісті бастықтарына бағынады. Ұйымдар аумақтық құралымдарды құру базасы болып табылады.

Азаматтық қорғаудың объектілік құралымдары ұйымдарда құрылады және олардың мүдделерінде пайдаланылады.

№3 сұрақ Қарағанды облысы «Қазақмыс Дистрибьюшн» ЖШС электр желілері кәсіпорнының бас инженері Расулов Расим Шахмировичтен

Сұрақтың мазмұны: Электрмен жабдықтау кезінде АҚ инженерлік-техникалық іс-шаралар желісі бойынша қандай талаптар көзделген, өйткені біздің объектінің бейіні осы салаға байланысты?

Жауаптың мазмұны: ҚР ПМ 2014 жылғы 24 қазандағы № 732 «Азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс – шараларының көлемі мен мазмұнын бекіту туралы» бұйрығына сәйкес энергетикалық құрылыстар мен электр желілері бейбіт және соғыс уақыты жағдайларында азаматтық қорғаныс бойынша топтарға жатқызылған

қалаларды және санаттарға жатқызылған ұйымдарды орнықты электрмен жабдықтауды қамтамасыз етуді ескере отырып жобаланады.

Энергия жүйелерінің электр желілерінің схемасы, қажет болған жағдайда, энергия жүйесін тәуелсіз теңдестірілген жұмыс істейтін бөліктерге автоматты түрде бөлу мүмкіндігін көздейді.

Энергетикалық жүйелерді жобалау, оларды біріктіру кезінде электр станцияларын топтарға жатқызылған қалалардың қирауы ықтимал аймақтардан және азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардан және апатты су басуы мүмкін аймақтардан тыс орналастырады.

Энергия жүйелері мен олардың бірлестіктерінде қалалық және қала сыртындағы қосалқы командалық-диспетчерлік пункттер болуы тиіс, олар топтарға жатқызылған қалалардың қатты қирауы мүмкін аймақтарынан және азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардан, апатты су басуы мүмкін аймақтардан тыс орналасуы тиіс. Осы пункттер жұмыс персоналын және жабдықтарды қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зақымдаушы факторларынан қорғауды қамтамасыз етуі тиіс.

Азаматтық қорғаныс бойынша топтарға жатқызылған қалаларды сыртқы электрмен жабдықтау схемаларын жобалау кезінде олардың бір мезгілде істен шығу мүмкіндігін болдырмау мақсатында олардың бір бөлігі қирауы мүмкін аймақтардың шегінен тыс орналасатын тәуелсіз коректендіру көздері топтарынан электрмен жабдықтауды көздейді.

Электрмен жабдықтау жүйелері бұзылған учаскелерді (аумақтарды) айналып өтіп, электр энергиясының транзитін қамтамасыз ету мүмкіндігін ескеруі тиіс.

***Сұрақтарға жауаптарды АҚ РӨӘО оқытушылар
құрамы дайындады***

Біздің оқырмандарымыздың пікірлері!

АҚ РОӨО контенті ТЖ-дан қорғауды қамтамасыз етуге көмектеседі!

Мен, *Евдокин Геннадий Валерьевич* – «Казцинк» ЖШС еңбек қауіпсіздігі қызметінің бас маманы 2020 жылдың соңында Орталықта оқудан өттім. Сабақ барысында оқытушылар орталықтың жаңартылған интернет-ресурсын жиі жарнамалайтын және әңгімелейтін. Контент туралы ақпарат менімен бірге АҚ РОӨО-да оқыған семинардың көптеген тыңдаушыларын қызықтырды.

Жұмысқа оралғаннан кейін мен компания басшылығына контент туралы баяндадым, Орталықтың интернет-ресурсына жылдық жазылуды ресімдеуді ұсындым. Контент тұжырымдамасы қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына қамқорлық жасауға, олардың жұмыс орындарындағы қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған «Казцинк» компаниясының басты басымдығымен үндес екенін атап өткім келеді. Сондықтан компания басшылығы менің ұсынысымды қолдап, түсіністікпен қарады. Осылайша, қазіргі уақытта іс жүзінде біз мазмұнға орналастырылған қажетті әдістемелік материалдарды қолданамыз.

Мен компанияның қауіпсіздік қызметінің қызметкері ретінде өзімнің күнделікті жұмысымда азаматтық қорғау саласындағы, әсіресе өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі саласындағы нормативтік - құқықтық актілерді көп зерделеуге тура келеді.

Интернетте азаматтық қорғау бойынша көптеген материалдар бар. Кейде бүкіләлемдік ғаламтордан қажетті ақпаратты іздеуге көп уақыт жұмсауға тура келді. Ал контентте АҚ аспектілері бойынша барлық ақпарат ыңғайлы анықтамалық түрінде жүйеленген. Басқаша айтқанда, орталықтың контенті - азаматтық қорғау саласындағы ақпараттық база.

Контенттің тағы бір практикалық пайдасы – орталықтың әдістемелік материалдары қызметкерлерді оқытуға және дайындауға көмектеседі. Орталықтың слайд материалдары-сабақтарға арналған дайын конспектілер, ал ұсыныстар- жаттығуларға арналған шаблондар.

Пікірімнің соңында «Казцинк» ЖШС-нің бұрыннан келе жатқан іскер серіктестерінің бірі – Орталыққа одан әрі өркендеу мен даму, ал оқытушылар құрамына шығармашылық табыс пен бақ-береке тілеймін.

***Евдокин Геннадий Валерьевич - «Казцинк» ЖШС еңбек
қауіпсіздігі қызметінің бас маманы.***

**«Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарының
мүлігін түгендеу тәртібі»
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҒЫ**

1. Қолдану саласы

Орталық және жергілікті орындаушы органдардың балансындағы Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарының бар екендігін анықтау үшін, олардың дайындығына баға беру, негізгі техникалық сипатын нақтылау, сонымен қатар Азаматтық қорғаныс қорғану құрылысын пайдаланушылардың құқығын растау үшін, құқықты меншік құқығы мен паспорттың және басқа да құжаттардың бар екендігін анықтау.

2. Терминдер, анықтамалар, белгілер жән қысқартулар

1. **Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстары** – халықты қазіргі заманғы зақымдаушы құралдың зақымдаушы факторының әсерінен қорғау үшін, арнайы жабдықталған және арналған инженерлік құрылыстар.

2. **Азаматтық қорғаныс қорғау құрылыстары қоры** – Азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға кіретін ұйым жұмысшылары және төтенше жағдай болғанда халықты қазіргі заманғы зақымдаушы құралдың зақымдаушы факторының әсерінен қорғау үшін арнайы жабдықталған және арналған инженерлік құрылыстардың жиынтығы.

3. **Панаханалар** - бұл паналаушыларды қазіргі заманғы зақымдаушы құралдың зақымдаушы факторынан, радиоактивті заттардың әсерінен, сонымен қатар улаушы және бактериялық заттардан қорғауға арналған Азаматтық қорғаныс құрылыстары.

4. **Радиацияға қарсы баспаналар** - жергілікті жердің радиоактивті зақымданудан иондалған сәулелердің әсерінен қорғанушыларды қорғау үшін арналған Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстары.

5. **Қазіргі заманғы зақымдаушы құралдар** – зақымдаушы (қирату) факторлары адамдарды, жануарлар мен өсімдіктерді зақымдауға, объектілерді бұлдіруге немесе қиратуға, қайталама зақымдау факторларының пайда болуына есептелген, жаппай қырып-жою қаруын және қарапайым зақымдаушы құралдарды, оның ішінде зымырандық, авиациялық және атыс қаруын қамтитын құрылғылар мен құралдар.

6. **Түгендеу** – бұл бухгалтерлік есептің дерегімен нақты деректерді

салыстыру жолымен белгілі бір күнде ұйымда бар мүлікті тексеру және оның қаржылық міндетінің жағдайын тексеру. Бұл мүлік құндылығы мен құралдарын сақталуындағы негізгі нақты бақылау тәсілі.

7. **Комиссия** – қандай да бір белгілі бір қызметтерді немесе арнайы іс-шараларды жүргізу үшін адамдар тобынан құрылатын адамдар тобы немесе орган.

8. **АҚКҚ** – Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстары.

9. **ҚЗЗҚ** – қазіргі заманғы зақымдаушы құралдар.

3. Жалпы қағида

1. Орталық және жергілікті атқарушы органдардың балансындағы Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарында түгендеу жұмыстарын жүргізу бойынша әдістемелік басшылықты қамтамасыз ету бойынша Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында түгендеуді жүргізуде іс-шаралар кешенін анықтайтын әдістемелік нұсқаулық.

2. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында (келесіде – АҚ ҚҚ) түгендеуді орталық жергілікті атқарушы органдар мен ұйымдар жүргізеді, олар Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарының иелері, балансында ұстаушы, пайдаланушылар болып табылады.

3. Қазақстан Республикасы нормативті құқықтық актілері мен осы Әдістемелік нұсқаулықтарға сәйкес түгендеу комиссиясымен рәсімделген материалдар (құжаттар, расталған көшірмелер, соның ішінде құқық белгілеуші құжаттар, фотобекіту – фотолар), Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарындағы түгендеуді жүргізудің нәтижесі.

4. АҚ ҚҚ түгендеуді жүргізген кезде, түгендеуші комиссия алдымен, АҚ қорғаныш құрылыстарының бар қорын сақтау қажеттілігі принципін басшылыққа алуы керек.

5. Қазақстан Республикасы Конституциясының 2-бөлімі 11-бабында Республика өзінің азаматтарын қорғауға кепілдік береді, ал ҚР «Азаматтық қорғау туралы» Заңының 41 және 57-бабына сәйкес табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу мен жоюға бағытталған іс-шаралар мен олардан болатын зардаптар жалпы мемлекеттік болып табылып, жалпы кешенді құрайды.

6. Әлеуметтік табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайдың алдын алу және жою, Қазақстан Республикасының әскери-стратегиялық саласындағы қызметтің негізгі бағыты болып табы-

латындығы, Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылы 29 қыркүйектегі №554 Қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Әскери доктринасында анықталған. Оған қоса, біздің елімізде ғана емес бүкіл дүние жүзінде жиі болып тұратын табиғи құбылыстар мен техногендік авариялардан халықты қорғау мәселелеріне баса назар аудару керек екендігін Қазақстан Республикасы Президенті өзінің 2019 жылы 2 қыркүйектегі халыққа Жолдамасында белгілеп кеткен болатын.

7. Осы заманғы жағдайда халықты осы заманғы зақымдаушы құралдардың, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан болатын зақымдаушы факторлардың әсерінен халықты қорғау, **қорғаудың 3 тәсілі** бар іс-шаралар кешенін өткізу арқылы іске асырылады. Халықты Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында паналату негізгі тәсіл болып табылады.

8. Қазақстан Республикасы «Азаматтық қорғау туралы» Заңының 23-бабына сәйкес және «Ұйым ережесін бекіту мен Азаматтық қорғаныс іс-шараларын енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі Істер министрінің 2015 жылғы 9 наурыздағы №190 бұйрығына сәйкес, Азаматтық қорғаныс объектілеріне жатады: **бөлек тұрған және кіріктірілген панаханалар және радиацияға қарсы паналар.**

9. Қазақстан Республикасы аумағында Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және қолдану қағидасы, «Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және қолдану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылы 19 желтоқсандағы №1357 Қаулысымен анықталған.

10. Азаматтық қорғаудың қорғаныш құрылыстары азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ең көп жұмыс істейтін ауысымды қорғау үшін, сондай-ақ медициналық ұйымдардың тасымалдауға келмейтін науқастарын қорғау үшін құрылады деп жоғарыда берілген Қаулының 4-тармағында белгіленген.

Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын құру:

- Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын салу;
- қолданыстағы және жаңадан салынып жатқан үйлердің, ғимараттар мен құрылыстардың жергілікті мен цоколь, жер үстіндегі қабаттарындағы үй-жайларын бейімдеу немесе жеке тұрғандарын салу;
- жерасты кеңістігін, оның ішінде түрлі мақсаттағы тереңдетілген құрылыстарды, метрополитендерді, жерасты тау қазбаларын, үңгірлер мен басқа да жерасты қуыстарын пайдалану арқылы жүзеге асырылады.

11. Азаматтық қорғаныс панаханасы – Азаматтық қорғаныс бойынша топтарға жататын қалаларда құрылады.

Жұмысшылар мен қызметкерлерді қорғау – күшті қираулар болуы мүмкін аймақта орналасқан және соғыс уақытында өз қызметін тоқтатпайтын ұйымның аса көп жұмыс істейтін ауысымын панаханаларда паналату.

Панаханаларды тіршілікпен қамтамасыз ету жүйесі, паналаушылардың екі тәулік бойы үздіксіз паналауын қамтамасыз етуді есепке ала отырып салынады.

12. Радиацияға қарсы баспана Азаматтық қорғаныс бойынша топтарға жатпайтын қалаларда, ауылдық аудандарда құрылады.

Азаматтық қорғаныс бойынша санатқа жатқызылған, күшті қираулар болуы мүмкін аймақтан шет орналасқан немесе Азаматтық қорғаныс бойынша топқа жатпайтын қалада орналасқан ұйымның аса көп жұмыс істейтін ауысымына радиацияға қарсы баспана қарастырылған.

Жергілікті жердің радиоактивті зақымдануы (ластану) болған кезде, ионды сәуленің әсерінен паналаушыларды қорғауды қамтамасыз етуге радиацияға қарсы баспаналар есептелінеді және бұл баспаналарда белгілі бір есептелген паналаушылар үздіксіз екі тәулік бола алады.

13. Атом станцияларының қызметін қамтамасыз ететін ұйымдар үшін, станция қызмет істеушілер (персонал), жұмысшылар мен қызметкерлерді (әскери және өрт бөлімін қосқанда) панаханаларды қорғау қарастырылған.

14. Соғыс уақытында, азаматтық қорғаныс бойынша санатқа жатқызылған ұйымдарда Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы болмаған жағдайда немесе жетпеген кезде, ұйым жұмысшыларын жылдам тұрғызылған панаханаларда қорғаумен қамтамасыз етеді.

15. Бейбіт уақытта Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы ҚР ҚР 2.03-03-2014 және ҚР ҚЕ 2.04-101-014 «Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы» талаптарына сәйкес қолданылады.

16. Панаханаларды құрылыстың жер төлесінде, цоколь және бірінші қабатта орналастыру керек. Панаханаларды бірінші қабатта орналастыру, салалық министрліктер мен ведомствалардың рұхсатымен, техникалық-экономикалық негізге сәйкес жүргізіледі.

17. Қорғаныш құрылысына бейімделіп жасалған бөлмені жобалау кезінде, үнемді көлемді жоспарланған және құрылмалы шешімді қарас-

тыру керек. Соғыс уақытында экономика объектілері мен қорғаныш құрылыстарының қажеттілігі үшін, көрсетілген бөлмені бейбіт уақытта тиімді пайдалау бойынша талапты ұстануды қамтамасыз ететін бөлменің көлемін барынша минималды (кіші) ету керек.

18. Жертөледе, цоколь және бірінші қабаттарда және бөлек тұрған құрылыста орналасқан қорғаныш құрылысы бейбіт уақытта қолданылады:

- санитарлық-тұрмыстық бөлме (себезгісі мен жуынатын жері бар үй және көше киімін ілетін гардероб);
- мәдени қызмет көрсету (жиналыс залы, оқу залы) және оқу сабақтары бөлмесі;
- технологиялық процесстер іске асырылатын өрт қауіпі бойынша Г және Д санатына жататын, адамға қауіпті зиянды сұйықтықтарды, буларды және газдарды бөлмейтін, табиғи жарықты қажет етпейтін өндірістік бөлмелер;
- технологиялық, көлік және жаяу жүргінші тоннельдері;
- кезекші электрик, байланысшы және жөндеу бригадаларының бөлмесі;
- жеңіл автокөліктердің көлікжайы, автокарлар мен автомобильдердің жер асты тұрағы;
- жанбайтын материалдарды, сонымен қатар өрт сөндірудің автоматты жүйесі бар жанатын ыдыстағы жанбайтын материалдар мен жанатын материалдарды сақтауға арналған қойма бөлмелері;
- сауда және қоғамдық тамақтану үй-жайлары (дүкендер, асханалардың залдары, буфеттері, кафе, дәмханалар);
- спорттық үй-жайлар (атыс тирлері және спорт сабақтарына арналған залдар);
- халыққа тұрмыстық қызмет көрсету үй-жайлары (тұрмыстық үй, ателье, шеберханалар, қабылдау пункттері, фотоателье, кеңселер мен офистері);
- емдеу мекемелерінің қосалқы үй-жайлары (сырқаттарға арналған нан баска).

19. 2019 жылғы 24 мамырдағы № 319 Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы мен «Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстары» ҚР ҚЕ 2.04-101-2014 талаптарына сәйкес, бейбіт уақытта қолданылған үй-жайларды (бөлмелерді), қорғаныш құрылысы режиміне ауыстыру 12 сағаттың ішінде жүргізілуі керек.

Бейбіт уақытта қолданылатын үй-жайларды (бөлмелерді) азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы режиміне ауыстыру, осы құрылысқа қызмет көрсету бойынша топпен, уақыты белгіленіп көрсетілген объектінің азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығымен іске асырылады.

Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысына ауыстыру режимі кезінде, электрстанциясын қайта іске қосу мен сынама жасалынады, авариялық жарық беру, сүзбежелдеткіш қондырғысы, сумен қамтамасыз ету, канализация, электрмен қамтамасыз ету мен сөндіретін құрылғылардың жарамдылығы тексеріледі, сонымен қатар қорғау-герметикалық және герметикалық есіктерді, клапандар мен жарылуға қарсы құрылғылар тексеріледі. Жарамсыздары жөнделеді (жөндеуге келетін болса) немесе алып тасталынады.

Авариялық шығулар дайындыққа келтіріледі, барлық бөтен заттар шығарылады.

Бар (немесе қосымша орнатылады) су сақтайтын орындар (резервуарлар) суға толтырылады.

Дизельді электростанциялар үшін отын және майлау материал қоры дайындалады.

Байланыс және құлақтандыру құралдарының жұмысы, азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысын пайдалану бойынша құжаттардың барлығы тексеріледі.

20. Қорғаныш құрылыстарының сыйымдылығы отыратын (бірінші яруста) және жатын орын (екінші және үшінші яруста) сомасымен анықталады, тәртіпке сай, 150 адамнан жоғары қабылдай алатын панаханалар үшін қабылданады.

Сыйымдылығы азырақ панаханаларды жобалау төтенше жағдайда (ерекше жағдайда) сәйкес негіз болғанда министрліктер мен ведомствалардың шешімімен іске асырылады.

21. Радиацияға қарсы паналардың сыйымдылығында назар аударған жөн:

а) бар ғимараттар немесе құрылыстарда орналастырылған панаханалар бөлмелерінің көлеміне байланысты 5 және одан да көп адам (аз қабатты ғимараттардың жабдықталған жертөлелері).

ә) Паналары бар қайтадан салынған ғимараттар мен құрылыстарда 50 және одан да көп адам. Денсаулық сақтау мекемелері үшін, тасымалдауға болмайтын сырқаттар үшін панаханалардың сыйымдылығы және радиацияға қарсы паналарға 80 адамнан аз қабылданбайды.

500 орны бар ауруханалар мен тасымалдауға болмайтын сырқаттар үшін панаханалар жақын орналасқан ауруханалардан қарастырылады.

22. Панаханаларды паналаушы қызмет көрсетушілер неғұрлым шоғырланған жерге орналастыру керек.

Паналаушылардың жиналатын радиусын, бір қабатты ғимараттарды салған кезде – 500 м және көп қабатты ғимараттарда – 400 м. Жиналу орнының радиусынан тыс паналаушылар тобы қалып қалатын болса, кіретін жерінде тамбур-шлюз бар жақын арада орналасқан панаханаларға орналастыруды қарастыру керек.

Панаханаларда мүмкіндігінше орналастыру керек:

- кірістірілген-берілген алаңда салынып жатқан қабаты аз ғимараттың асты;

- бөлек тұрған – биіктігі бірдей ғимарат мен құрылыстан алшақ орналасқан.

23. Панаханаларды сумен қамтамасыз ету, жылумен қамтамасыз ету желісі мен екпінді канализациядан диаметрі 200 мм-ге дейін 5 м болмайтын қашықтықта орналастыруға болады. Диаметрі 200 мм-ден жоғары болса, онда панаханадан сумен жабдықтау, жылумен жабдықтау және екпінді канализация арақашықтығы 15 м-дан аз болмауы керек.

24. Жеке қираулар болуы мүмкін аймақ пен сол аймақтан шеткері жерде радиацияға қарсы паналарды (келесіде – паналар) жертіле, цоколь қабатында (құрылыстың) орналастыру керек.

25. Панаханаларда негізгі және көмекші бөлмелерді алдын ала қарастырып қою керек.

Панахана бөлмелері бөлінеді

№	Негізгі бөлмелер	Көмекші бөлмелер
1.	Паналаушыларға арналған бөлме	Сүзбелдеткіш бөлме (СЖБ)
2.	Басқару пункттері	Санитарлық тораптар
3.	Медпункт	Қорғалған ДЭС
4.	Емдеу мекемелерінің панаханаларында: - Операциялық-таңу - Операция алдында зарарсындандыру.	Азық-түлікті сақтауға арналған бөлме

5.		Электротақта
6.		Қайтара құятын және баллон сақталатын бөлме
7.		тамбур-шлюз, тамбурлар.

26. Сыйымдылығы 200 адам болатын емдеу мекемелерінің панаханаларында бір камералы, ал сыйымдылығы үлкен панаханаларда екі камералы тамбур-шлюз қойылады.

27. Панаханалардың биіктігін, оның бейбіт уақытта қолдану талабына сәйкес қабылдау керек, бірақ 3,5 м көп емес. Бөлменің биіктігі 2,15- 2,9 м болған кезде нарлардың екі қабатты болуын, ал биіктігі 2,9 және одан биік болған кезде үш қабатын қарастыру керек.

28. Денсаулық сақтау мекемелеріндегі панаханалардың биіктігі 2,15 м және одан көп болғанда нарларды екі қабатты етіп орналастырады (тасымалдауға болмайтын сырқаттарға арналған төсектер).

Техникалық-экономикалық негіз болған кезде, бейбіт уақытта пайдалану талаптары бойынша биіктігі 1,85м кем емес үй-жайларды панахана ретінде пайдалануға болады.

29. Паналаушыларға арналған үй-жайдағы паналаушылардың біреуіне отыратын орынның көлемі 0,45x0,45, ал жататын орынның көлемі – 0,55x1,8 м деп қарастыру керек. Бірінші ярустағы орындықтың биіктігі еденнен 0,45 м биіктікте болуы керек, екінші қабаттың нары – 1,4 м, үшінші қабаттікі – 2,15 м.

30. Жоғарғы қабат пен төбеге дейінгі немесе шығыңқы құрылым арасындағы қашықтық 0,15м болуы керек.

- төсектер екі қабатты болғанда құрылыстың сыйымдылығы 20%;
- төсектер үш қабатты болғанда құрылыстың сыйымдылығы 30%.

31. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысын пайдалану кезінде әуе кеңістігінің келесі параметрлері сақталады:

1) ауа температурасы 0-+30 °С, көміртек қостотығының шоғырлануы – 3%-ға дейін, оттектікі – 17%-ға дейін, көміртек тотығынікі- 30 мг/м³-қа дейін болуы керек және қосымша іс-шараларды өткізуді қажет етпейді;

2) ауа температурасы $+31-33^{\circ}\text{C}$, көміртек қостотығының шоғырлануы – 4%-ға дейін, оттектікі – 16%-ға дейін, көміртек тотығынікі – $50-70 \text{ г/м}^3$, физикалық күшке шектеуді қажет етеді және паналаушыларды бақылауды күшейту.

32. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарын пайдалану кезінде әуе кеңістігінің мына параметрлері қауіпті:

1) ауа температурасы – 34°C және одан жоғары;

2) көміртектің қостотығының шоғырлануы – 5% және одан жоғары;

3) ауадағы оттектің мөлшері – 14% және одан төмен;

4) көміртек тотығының мөлшері – 100 мг/м^3 және одан жоғары. Бір немесе бірнеше факторлар болған жағдайда, ауа кеңістігін жақсарту бойынша іс-шаралар орындалады немесе адамдарды Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарынан көшіру туралы мәселе шешіледі.

Панахана бөлмелері бөлінеді			
№ п/п	Көрсеткіштер	Норма	Болу қауіпті
1.	Температура, С	0-30	34 және одан жоғары
2.	Оттегінің болуы, $\text{O}_2\%$	17-20	14-ке дейін
3.	С а л ы с т ы р м а л ы ылғалдылық, %	65-70	-
4.	Көміртегі тотығының құрамы $\text{CO}_2\%$	30-ға дейін	100
5.	Көміртек қос тотығының болуы, $\text{CO}_2\%$	3-ке дейін	5 және одан жоғары

33. Панахананы ауамен қамтамасыз ету, таза желдету режимі бойынша (1- режим) және сүзбелдеткіш (2-режим), панахананы толық немесе бөлектеп оқшаулау режимі (3- режим) бойынша сүзбелдеткіштердің көмегімен іске асырылады.

34. «Назар аударыңыз!» хабарландыру дабылының көмегімен Аза-

маттық қорғаныс қорғаныш құрылыстарына паналаушыларды толтыру орындалады.

35. Паналаушыларды Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарынан шығару:

1) «Әуе дабылының тоқтауы!» (құрылыс орналасқан жердегі радиациялық жағдайды анықтағаннан кейін) дабылы бойынша;

2) паналаушылардың құрылыста болуы қажет уақыты өткеннен кейін, сонымен қатар қорғаныш құрылысына қызмет көрсету бойынша топтың командирі анықтайтын, құрылыстан мәжбүрлі түрде кезекпен шығу.

36. Паналаушыларды Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарынан мәжбүрлі түрде шығару:

1) құрылыстың зақымдалуы болып, паналаушылардың қалуына мүмкіндік жоқ болғанда;

2) құрылысты су басқанда;

3) құрылыста өрт шыққанда және ол жерде зиянды газдардың қауіпті шоғыры пайда болғанда;

4) микроклимат параметрі мен ауадағы газдың құрамы көтере алатын шектікке жеткенде.

37. Паналаушыларды Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысынан мәжбүрлі түрде шығару қажеттілігі, ағзаның шекті межедегі ахуалында жеке көрсеткіштер болғанда да болуы мүмкін. Адамдардың Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысында қалуы қауіпті:

1) отыру қалпында жүректің жиырылу жиілігі минутына 120 рет соқса немесе 35-тен төмен соқса;

2) дене қызуы 38 °C және одан жоғары. Егер бұл паналаушылардың көбісінде байқалса, онда Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысынан шығу мен құрылыста ары қарай қалу қауіпінің деңгейін бағалау керек.

38. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарын бейбіт уақытта пайдалану кезінде, микроклимат пен ауадағы газдың құрамының көрсеткіші тіркеу журналына жазылып, үй-жайларда температура режимі қамтамасыз етіледі.

Ескерту: Кесте Қазақстан Республикасының солтүстік және орталық климаттық аймағына арналған. Оңтүстік климаттық аймақ үшін, қыс мезгілінің ұзақтығы қысқалығы есепке алына отырып, сәйкес түзетулер енгізілуі керек.

Панаханаларды желдету тәртібі, РҚП (ұсынбалы)

№	Жыл мезгілі	Желдетуге қолайлы тәулік сағаты	Желдету	Тәулігіне желдету
1.	15.05-31.08	24-тен таңғы сағат 6-ға дейін	Табиғи	Үзіліссіз 3 сағаттан артық емес
2.	1.09-31.10	Күн ашық болғанда 12-ден 18 сағ. дейін	Табиғи	2-ден 3-ке дейін үзіліссіз
3.	1.11-1.03	Кез-келген уақытта	Табиғи	-20°C аязда 30 минут үзіліс жасап, күніне 2-3 рет қысқа аралықта
4.	1.03- 15.05	7-11-ге дейін немесе 18.00-ден 22-ге дейін	Ж е л д е т - кіштермен ж е л д е т у - ге кеңес беріледі	2 сағаттан 3 сағатқа дейін үзіліссіз

Ескерту: Кесте Қазақстан Республикасының солтүстік және орталық климаттық аймағына арналған. Оңтүстік климаттық аймақ үшін, қыс мезгілінің ұзақтығының қысқалығы есепке алына отырып, сәйкес түзетулер енгізілуі керек.

39. Ұзақ уақыт су басу болған аймақта, панахананы мүмкіндігінше жергілікті жердің жоғарғы жерлеріне, негізделген жағдайларда паналаушылардың жиналу радиусы ұлғайған кезде орналастырған дұрыс. Су басқан аймақтарда панаханалар жапсарластырып және бөлек жасалады.

40. Ұзақ уақыт бойы су басқан аймақта панаханалардың сыйымдылығы 300-600 адам болған жөн.

41. Су басу қауіпі бар аймақтаға панаханаларда авариялық шығуларды қарастыру керек:

а) су басу қысқа мерзімде ғана болатын аймақтарда – басы қорғалған вертикалды шахта түрінде. Су басу біткеннен кейін, панаханаға кіретін жердегі суды шығаруды қарастыру керек немесе оны сорғымен тартып шығару керек;

ә) су басу ұзық уақыт болатын аймақтарда – вертикалды шахта түрінде.

42. Тасымалдауға болмайтын науқастарға арналған панаханалардың сыйымдылығы мына есеппен анықталады:

- науқастарды – жобалау жөніндегі тапсырмаға сәйкес бірақ бейбіт уақытта емдеу мекемелерінде жалпы жобалық сыйымдылықтың 10%-нан артық емес;

- медицина қызметкері: операциялық – таңуға 2 дәрігер, 3 кезекші медбике (фельдшерлер), 4 санитар, 2 медбике және 50 тасымалданбайтын науқастарға емдік шаралар жасау үшін бір медбике. Келесі әр 50 науқасқа көрсетілген медициналық қызметкерлердің 50% болуы керек;

- қызмет көрсетушілер (техникалық): кезекші слесарь (темір ұстасы) (2), дизельдеуші, электрик, буфетші – бір панаханаға 5 адам.

43. Денсаулық сақтау мекемелеріндегі радиацияға қарсы паналарды жобалау керек:

а) өзінің құрамында төсек-орын қоры бар денсаулық сақтау мекемелеріндегі медициналық және қызмет көрсетушілердің, науқастардың толық санына;

ә) төсек-орын қоры жоқ медициналық мекеменің штаттық санына;

б) емдеу-сауықтыру мекемесін пайдалану жоспары бойынша есептік құрамның толық санына.

44. Денсаулық сақтау мекемесі бұл:

а) төсек-орын қоры бар ауруханалар, клиникалар, госпитальдар, медсанбөлімдер, перзентханалар, диспансерлер, емдеу-сауықтыру орындары, клиникасы жоқ ғылыми- зерттеу институттары, медициналық оқу орындары, поликлиникалар, дәріханалар, химика-фармацевтикалық өндірістер, санитарлық-эпидемиялық және дезинфекциялық станциялар;

ә) емдеу- сауықтыру мекемелері: пансионаттар, демалыс үйлері мен базалары, пионерлер лагері.

45. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысын жобалауда, өртке қарсы талаптар бөлімінде, бөлменің бейбіт уақытта арналуына байла-

нысты ғимараттар мен құрылыстардың өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік құжат талаптарын, сонымен қатар нағыз нормалардың талаптарын басшылыққа алу керек.

46. Қорғаныш құрылыстарын өрт қауіпі бойынша Г және Д санатындағы өндірістің жертөлелерінде орналастыру керек. Бөлек жағдайларда, жертөлени жер үсті бөлігінен толық оқшаулап, кіруді (шығуды) қорғап, эквивалентті есептік жүктемемен салыстыра отырып, ғимаратта болуы мүмкін жарылыстан 80%-ға дейін жүктемені төмендетіп, қорғаныш құрылыстарын А, Б, В және Е санатындағы өндірістердің жертөлелерінде орналастыруға болады.

47. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстары үшін, паналаушыларды толтыру және шығару, инженерлік-техникалық кондырғыларға қызмет көрсету және пайдалануға Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарына қызмет көрсету бойынша 200 паналаушыға 5 адамнан есептелген топ құрылады.

Қорғану құрылыстарына қызмет көрсету бойынша звено (топ)

48. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысын толтырған кезде қызмет көрсету бойынша топ әуе кеңістігі жағдайының параметріне бақылау жүргізеді және журналға микроклимат көрсеткіші мен ауадағы газдың құрамын тіркейді, ал панаханаларда ауаның қысымы бақылауда болады.

49. Мемлекеттік органның Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстары бюджеттің есебінен қамтамасыз етіледі.

Қорғаныш құрылыстары қорғаныш қасиеттері бойынша бес классқа бөлінеді

№ п/п	Класс	Ризб кгс/см ²	Косл
1	I	5 (0,5 кПа)	5000
2	II	3 (0,3 кПа)	3000
3	III	2 (0,2 кПа)	2000
4	IV	1 (0,1 кПа)	1000
5	V	0,5 (0,5 кПа)	500

50. Азаматтық қорғаныс бойынша санатқа жататын, жұмылдыру тапсырыс бар ұйымның аумағында орналасқан Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы, ұйымның есебінен қамтамасыз етіледі (ұсталады). Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы аса көп жұмыс істейтін ауысымға есептелінеді және азаматтық қорғану мақсатында қолданылуы керек.

51. Заңды тұлға қайта құрылып немесе жұмысын тоқтатқан жағдайда берілген объектінің мүлігі және азаматтық қорғаныс мүлігі, объектілерді қалыпта ұстау және азаматтық қорғаныс мүлігін белгілі бір мақсатта қолдану, сонымен қатар оларды құру мен қорын жасау, объектілер мен азаматтық қорғаныс мүлігінің жаңа иелеріне көшеді.

52. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын қамтамасыз етуге және жұмылдыру тапсырмаларын орындауға арналған мемлекет меншігіндегі Азаматтық қорғаныс объектілері, мүлігінен айыруға жатпайды.

4.Түгендеудің мақсаттары мен міндеттері

Төтенше жағдайларда және әскери қақтығыстарда немесе осы қақтығыстардың зардаптарынан болатын қауіптен қорғау дәрежесін жоғарлату мақсатында АҚ ҚҚ түгендеу жүргізіледі.

Түгендеудің негізгі мақсаттары мен міндеттері:

- АҚ қорғаныш құрылысының нақты бар екендігін, олардың сипатын және соңғы есептік деректермен сәйкестігін анықтау;
- АҚ қорғаныш құрылысының нақты бар екендігін анықтау және оларды одан әрі пайдалану туралы ұсыныстарды ойластыру;
- есептік мәліметтерді салыстыру (АҚ ҚҚ паспортының бар екендігін);
- Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарының нақты параметрлерімен сәйкес есептік деректерді келтіру;
- Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарын пайдаланушыларды, иесін табу және кімнің жекеменшігінде екендігін анықтау;
- Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарының тиімсіз қолданылуын, қолданылмайтындығын немесе арнаулы бойынша қолданылмайтындығын, сонымен қатар оларды қолданудағы бұзушылықтарды анықтау;
- АҚ қорғаныш құрылыстарының сақталып қалуына бағытталған және оларды қолданудағы тиімділікті жоғарлату шараларын анықтау;

- Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарына қойылатын талаптарға жауап бере алмайтын АҚ ҚҚ одан әрі қолдану туралы шешімді қабылдау үшін ұсыныстарды дайындау;

- АҚ ҚҚ бар екендігін азаматтық қорғаныс саласында уәкілетті органға одан әрі (болашақта) ұсыну туралы мәліметтерді түзету;

- Азаматтық қорғаныс өкілеттігін жүзеге асыру үшін және халықты орталық және орындаушы органдар мен ұйымдардың қорғауы үшін қажетті АҚ ҚҚ тізімін анықтау.

5.Түгендеуді іске асыратын органдарды құру

1. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында түгендеу міндеттерін орындау үшін, орталық, жергілікті органдардың және ұйымдардың бірінші басшыларының қаулысымен (шешім, бұйрық) комиссиялар құрылады (1- қосымша).

2. Комиссия төрағасы етіп, мақсатты түрде орталық және жергілікті орындаушы органдары басшыларының орынбасарлары тағайындалуы керек, ал экономика объектілерінде сол ұйымдар басшыларының орынбасары. Олар түгендеу уақытын және есеп беру материалдарын уақытылы беріп отыруды, сонымен қатар түгендеуді жүргізу тәртібі бойынша қосымша талаптарды анықтайды.

3. Келісім бойынша комиссия құрамына, азаматтық қорғану саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің өкілі және басқа да мүдделі органдар кіреді.

4. Комиссия келіп түскен деректерді жинақтауды және өңдеуді қамтамасыз етеді, Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысы туралы берілген мәліметтердің толықтығы мен туралығына, Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысындағы түгендеудегі есеп беру материалдарының дұрыс рәсімделуіне және уақытылы берілуіне жауапты.

5. Есептік құжаттар жоқ фактісін немесе есептік мәліметтердің нақтымен сәйкес келмейтінін анықтағанда, комиссия қорытынды көрсеткіште беруі керек, сәйкессіздік фактісін немесе құжаттардың жоқтығын, сонымен қатар оларды қалпына келтіру бойынша іс-шараларды көрсетуі керек.

6. Комиссияның жұмыс істеу қалпы мен әдісін оның төрағасы белгілейді, ол жоқ болған жағдайда – комиссияның шешетін міндеттеріне байланысты төраға орынбасары белгілейді.

6. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында мүлікті түгендеуді өткізу дайындығының тәртібі

№ п/п	Іс-шаралар	Орындау уақыты	Орындаушылар
I- кезең (дайындық)			
1.	Мүлігін түгендеуге жататын орталық және жергілікті органдардың және ұйымдардың балансындағы АҚ ҚҚ тізімін дайындау		О және ЖАО, ұйымдар, АҚ саласындағы уәкілетті орган және оның аумақтық бөлімшелері.
2.	Әдістемелік нұсқаулық: АҚ ҚҚ мүлігін түгендеуді өткізу жоспарын дайындау, О және ЖАО, ұйымдарда комиссия құру.		АҚ саласындағы уәкілетті орган ведомствасы және оның аумақтық бөлімшелері.
3.	Орталық және жергілікті атқарушы органдардың және ұйымдардың АҚ ҚҚ мүлікті түгендеуді өткізу туралы қаулыны қабылдауы және комиссия құрамын анықтау		О және ЖАО, ұйымдар
II-кезең (АҚ ҚҚ мүлігін түгендеуді өткізу)			
1.	АҚ ҚҚ комиссиясы мүшелерімен жоспарға сәйкес мүлікті түгендеуді тексеру, мүліктің барлығын және О және ЖАО комиссиясын тексеру, берілген объектідегі құжаттардың рәсімдеуінің дұрыс ұйымдастырылған тексеру.		О және ЖАО комиссиялары, ұйымдар

2.	Түгендеу ведомстваларын құру және бекіту.		О және ЖАҚ, ұйымдар.
3.	Азаматтық қорғаныс және халықты қорғау бойынша өкілеттікті іске асыруға қажет АҚ бойынша және оның АҚ ҚҚ тізбесімен бірге аумақтық бөлімшелерінде уәкілетті Ведомствамен құрып және келісу.		О және ЖАО комиссиясы, ұйымдар
4.	О және ЖАО және ұйым комиссиясын АҚ бойынша уәкілетті органға және оның аумақтық бөлімшелеріне белгіленген сипаты бойынша түгендеудің қорытындысы бар мағлұматты бағыттау.		О және ЖАО комиссиясы, ұйымдар
III-кезең (деректерді жинау және олардың жиынтығы)			
5.	АҚ ҚҚ бар екендігін туралы мағлұматты түзету және азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органға түгендеу қорытындысы талдауын ұсыну.		О және ЖАО комиссиясы, ұйымдар
6.	АҚ бойынша іс-шараларды орындау үшін қажетті		О және ЖАО мен ұйым, АҚ бойынша уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері

7. Түгендеуді жүргізу, оны өткізу бойынша материалдарды рәсімдеу

1. Түгендеу АҚ ҚҚ орналасқан жері бойынша, АҚ-ның қорғаныш құрылыстарының орналасқан жеріне қарамастан паналаушыларды қабылдай алуын, жекеменшік түрін, қорғаныш қасиетін және тұрғызылған уақытын анықтау мақсатында жүзеге асырылады, сонымен қатар түгендеу жүргізілген уақытта техникалық қалпын білу мақсатында жүргізіледі. АҚ-ның қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізілген кезде, комиссия ең бастысы Азаматтық қорғаныстың қорғаушы құрылыстарының бар қорын сақтап қалу принципін басшылыққа алуы керек.

2. Баланстарында Азаматтық қорғаныстың қорғаушы құрылысы бар орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдардың басшылары, бар қорғаныш құрылысына қажетті есеп құжаттарын дайындауға міндетті және түгендеуді жүргізу үшін комиссия мүшелеріне мүмкіндікті қамтамасыз етуі керек.

3. АҚ ҚҚ түгендеу жүргізудің нәтижесі бойынша, АҚ қорғаныш құрылыстарындағы түгендеу Актісі құрылады (3-қосымша). Түгендеу материалдарына қосымша беріледі (3 - дана): АҚ ҚҚ жеке меншік иесінің немесе балансында ұстаушымен расталған, АҚ ҚҚ техникалық паспортының көшірмесі, АҚ ҚҚ жекеменшік құқығы куәлігінің көшірмесі. Осылай бола тұра, құжаттың әр көшірмесінің бір данасы комиссия материалдарында қалады, екіншісі – азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде, үшінші данасы АҚ ҚҚ түгендеудің барлық материалдарымен бірге азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органға беріледі.

4. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарындағы түгендеудің нәтижесі бойынша, паспорты рәсімдеу мүмкіндігі бар. Түгендеу кезінде иесіз қорғаныш құрылысы анықталса, балансына Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылысын өткізу мүмкіндігі бар жақын арада орналасқан Азаматтық қорғаныс бойынша санатқа жатқызылған ұйым болмаса, паспорттар рәсімделмейді. Мұндай жағдайда, иесіз объектінің үй-жайларын болашақта пайдалану бойынша, мемлекеттік органға ұсыным жіберіледі.

5. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында түгендеу нөмірі, азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімше-

лерімен біріге отырып, мемлекеттік органмен сәйкес әкімшілік-аумақтық бірлік аумағында орналасқан Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарын нөмірлеу арқылы беріледі.

8. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарында түгендеу жүргізудің жобамен жоспары

№	Тексерілген қондырғының атауы	Тексерілген мәселелер	Ескерту
1	2	3	4
1.	Пайдаланатын құжаттарды тексеру және оның дұрыс, уақытылы толтырылуын тексеру.	1.ҚҚ паспортын тексеру. 2. ФВУ бойынша құжаттарды тексеру. 3. Электр қондырғыларына құжаттарды тексеру.	
2.	Қоршаған құрылыстарды, қабырғалардың, төбенің, еденнің бетін, кіру есіктерінің, авариялық шығулардың құрылысын, ауа тартқыштарының баулығын, қорғаныш желімделген қақпаларды, есіктерді, қақпақтарды және олардың нық жабылуын тексеру.	1.Қалпын қарап шығу. 2. Қорғау-желімделген қақпа, есіктер, қақпақтар мен олардың нық механизмін жұмыс істеп тұруын практика жүзінде сынақтан өткізу.	
3.	Электрмен қамту жүйесін тексеру.	1.Күйін қарап шығу. 2.Электр құралдарының жұмыс істеп тұруын практика жүзінде тексеріп шығу.	

4.	Сумен жабдықтау жүйесін тексеру.	1.Күйін қарап шығу. 2. Шұралардың, бастаған құбырының және тиектік құралдарды енгізу мен шықпасына практика жүзінде сынақ жүргізу. 3. Жылуды окшаулайтын іргелерді, су құбырларын тексеру. 4. Су жинайтын автономды ұңғымаларды (бар болған жағдайда) тексеру.	
5.	Канализация жүйесін тексеру.	Санитарлық тораптарды, авариялық резервуарларды және сантехникалық қондырғыларды қарап шығу.	
6.	Жылыту жүйесін тексеру.	1.Күйін тексеру. 2.Суды беріп тұратын және кері беретін құбырлар енетін тиекті аппараттың жұмысын практика жүзінде сынау.	
7.	Байланыс және хабарлау жүйесін тексеру.	Телефон байланысының қалыпты жұмыс істеп тұруын тексеру.	
8.	Желдету жүйесін тексеру.	1. Барлық агрегаттар мен құрылғыларды сырттай қарап шығу арқылы тексеру (желдеткіштер, шаңға қарсы сүзгілер, желімделген қақпақ, жарылысқа қарсы құралдар, қысымтығын қақпағы, қалпына түсіретін құрылғылар, ауа өткізгіштер, құралдар).	

		2. Желдеткіштерді практика жүзінде іске қосу.	
9.	Өртке қарсы талаптарды сақтау.	Өрт сөндіру құралдары арқылы жабдыкталуды тексеру. Өртке қарсы қауіпсіздік талаптары мен нормаларын сақтау.	
10.	Панаулаушыларды жайғастыру жағдайын тексеру.	Адамдарды орналастыру үшін, орындардың саны мен сапасын тексеру.	

Түгендеу нәтижелері:

Пайдалану құжаттарын тексеру, оның дұрыс және уақытылы толтырылуын тексеру. Қорғану құрылыстарында пайдалану құжаттары бар (бірен-саран), қорғану құрылысының паспорты толтырылды, (____ ж.) (ҚҚ пайдаланудың ескі деректері бар).

2014ж. 13 желтоқсандағы «Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану тәртібін бекіту туралы» ҚР Үкіметі Қаулысына сәйкес, Азаматтық қорғаныс қорғаушы құрылысын пайдалану үшін, келесі құжаттардың болуы тиіс:

- азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органмен бекітілген, түр бойынша панахана (радиацияға қарсы пана) паспорты;
- азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органмен бекітілген түр бойынша, Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарын тексеру журналы;
- азаматтық қорғау бойынша уәкілетті органмен бекітілген түр бойынша, микроклимат пен ауадағы газдың құрамы көрсеткішін тіркейтін журнал;
- Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарының жоспары;
- объектіні дайындыққа келтіру жоспары;
- қондырғылар, құралдар мен мүліктің тізімі;
- басқару органдары телефондары тізімі;
- қорғану құрылысына қызмет көрсету бойынша топтың жеке құрамының, тіршілікті қамтамасыз ету жүйесін пайдалану кестесінің тізімі (желдеткіштер, сумен қамтамасыз ету және канализация, қорғану құрылысының электр жабдығы);

- дизельдік электрстанциясын, сүзгі желдеткіш жабдығына қызмет көрсету бойынша нұсқаулық (бар болған жағдайда).

Қоршап тұрған құрылысты тексеру. қабырғалардың бетін, төбені, еденді, кірулердің құрылысын, авариялық шығуларды, ауа жинағышты, қорғану-саңылаусыз қақпаларды, есіктерді, терезе қақпағын және олардың нық жабылу механизмін тексеру.

Қоршап тұрған құрылыстың күйін тексеру, жабынның, қабырғаның, еденнің, қорғануға арналған саңылаусыз есіктердің және барлық үй-жайлардағы терезе қақпақтарын сыртынан қарап шығу арқылы жүзеге асырылады. Кіру есіктерінің құрылысы, авариялық шығу есіктері және ауа жинағыштың баулығы тексеруге жатады. Қабырғаның төбемен және еденмен жалғасқан жерінде жинақталған бетон мен темір бетон құрылысында көрініп тұрған жарық және басқа да кемшіліктер бар (жоқ). Қорғану құрылысы бөлек тұр, қорғану құрылысына кіру есігінің алдындағы төсеніште өзгеріс жоқ (бар), жарықтар мен көрініп тұрған басқа өзгерістер, сондай-ақ аумақтағы панаханаға жалғасып жатқан жер үсті суларын бұру, жыра арқылы және нөсер канализациясымен қамтамасыз етілген (етілмеген). Қорғану және саңылаусыз есіктерді тексеру және олардың нық жабылу механизмін тексеру, сыртынан қарап шығып, оның қызметіне тәжірибелік сынақ жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Есіктер мен қақпаның бір бөлігі тірек жақтауына жанасу тығыздығы тәжірибе жүзінде тексерілді және оңтайлы (кері) нәтиже көрсетті, саңылаусыз есіктер тығыз жабылады (жабылмайды). Пішінді резеңке өзінің созымталдығын жоғалтпаған (жоғалтқан). Қорғау – саңылаусыз есіктері ашық күйінде, ілмектерге салмақты азайту үшін тіреуіштермен жабдықталған (жабдықталмаған). Қорғау-саңылаусыз және саңылаусыз есіктер, терезе қақпақтары, қақпа сұр түске боялған (боялмаған). Артық қысым клапаны (қысымтығын) қызыл түске боялған (боялмаған).

Қуатты үнемдеу күйін тексеру. Қорғану құрылысындағы қуатпен жабдықтау жүйесі, қалалық желімен жобаланған. Электр құрылғысын таңбалау, панахананың барлық үй-жайларында белгіленген (белгіленбеген), сонымен қатар тарату қалқанындағы, магнитті қосқышта ыдырау кестесі жоқ (бар). (ФВА маркасы _____) үшін сөндіргіштер жұмыс істеу қалпында (қалпында емес). Қорғану құрылысының барлық бөлмелерінде жарық бар (жоқ). Қорғану құрылысында жарық беру бойынша авариялық жеке көз, жобамен қарастырылмаған (қарастырылған). Электр сымдар жүйесі қара түске боялған (боялмаған).

Сумен қамтамасыз ету жүйесін тексеру. Сумен қамтамасыз ету жүйесі, сумен қамтамысз ету жүйесіндегі барлық шұраларды, су жинақтайтын крандарды ілмекі құрылғыны сыннан өткізу арқылы жүзеге асырылады. Барлық крандар жұмыс істеп тұр (істеп тұрған жоқ: ____).

Қорғану құрылысындағы сумен қамтамасыз ету жүйесі, қалалық су жеткізу желісімен жобаланған, ауыз судың авариялық қоры бар (жоқ). Ауыз зсу ыдысы (қоры __ л резервуарда саны __) таза, толтырылмаған қалыпта тұр, суды өлшейтін әйнектер ыдыста бар (жоқ). Су құбыры, су қорының бактары жасыл түске боялған (боялмаған).

Канализация жүйесін тексеру. Канализация түрі – шайынды, орталық (немесе канализацияның басқа түрі). Канализация жүйесі сыртынан қарап шығу арқылы және тәжірибе жүзінде сынап көру арқылы жүргізіледі. Санитарлық торап толық құралдармен жабдықталған (жабдықталмаған) (қол жуғыш __, унитаз __), жұмыс істеп тұр (жұмыс істемейді). Санитарлық техникалық жабдық тұмшаланған (тұмшаланбаған). Нәжісті жинауға арналған авариялық шығару резервуары (саны __ дана) қорғану құрылысының жобасында қарастырылған (қарастырылмаған). Талапқа сәйкес, канализация құбырлары қара түске боялған (боялмаған). Канализация құбырлары, нәжіс жиналатын ыдыстар қара түске боялған (боялмаған).

Жылыту жүйесін тексеру. Жылыту жүйесі жобамен қарастырылған (қарастырылмаған). Жылыту жүйесін бағалау. Құбырлар қоңыр түске боялған (боялмаған).

Байланыс және хабарлау жүйесін тексеру. Байланыс және хабарлау жүйесін тексеру, байланыс пен радиостанцияның (бар болған жағдайда) жұмысын практика жүзінде тексеру арқылы жүргізіледі. Тексерістің нәтижесінде, кәсіпорындағы АТС-тан телефон байланысы тұрақты. Радиостанция жұмыс істеу қалпында, аккумулятор батареялары жұмыс істеп тұр және толық қуатталған, ҚҚ тыс антенналар бар (анықталған барлық кемшіліктерді атау).

Желдету жүйесін тексеру. Желдету жүйесін тексеру, агрегаттар мен қондырғыларды сыртынан қарап шығу арқылы тексеріледі (желдеткіштер, сүзгі-сіңіргіштер, шаңға қарсы сүзгілер, саңылаусыз қақпақшалар, жарылуға қарсы қондырғылар, артық қысым қақпақшалары, регенеративі қондырғылар, ауа өткізгіш, құралдар). Желдеткіштердің электр қозғалтқышын (электр қол желдеткіші) іске қосқан кез-

де, жұмыс істеу күйінде болды, өтімөлшегіш жұмыс істеп (жұмыс істеп тұрған жоқ) тұру қалпында. Сүзгілер – жұтқыш және регенеративті патрондар корпусы зақымданған (зақымданбаған) (майысқан, өткел коррозиясы), зауыттан боялып келген (боялмаған) және белгіленген жазулары (маркировка) бар (жоқ). Ауа ағымына қарсы тұруы бойынша корпусында (өте үлкен кедергі үстінде орналасқан) белгіленген анықтама бойынша сүзгілер орнатылған (орнатылмаған). Жұтқыш сүзгілердің дейін және кейін саңылаусыз қақпақтары жабық (жабылмаған) және тыйым салынған (салынбаған). Барлық саңылаусыз қақпақтар, желдеткіштер, жібергіштер таңбаланған (таңбаланбаған), олардың нөмірлері желдетуді пайдалану кестесіне сәйкес, ауа жұтқышта ауаның бағыты бағытты көрсеткіш белгі арқылы көрсетілген (көрсетілмеген). Ауа жинайтын құбырлар боялған (боялмаған):

- үй-жайдың ішіндегі таза желдеткіш пен ауа өткізгіш режимі – ақ түске;

- сүзгі-желдеткіш режимі (жұтқыш сүзгілерге дейін) – сары түске;

- регенерация және өрт сөндіру жүйесі режимі – қызыл түске.

Желдеткіш және сүзгі желдеткіш жүйесіне сынақ жүргізілді (акредиттелген ұйымды көрсету). Сынау хаттамасы №__ күні ____. Сынақтан өткізу хаттамасы.

Өртке қарсы талаптарды сақтау. ҚҚ пайдалану кезінде өртке қарсы іс-шараларды сақтау бөлімінде, 2014 жылы 9 қазанда №1077 Қазақстан Республикасы Үкіметі қауылысымен бекітілген Қазақстан Республикасы өрт қауіпсіздігі ережесін басшылыққа алу қажет. ДЭС үй-жайы қолмен қосылатын ұнтақты және көмірқышқылды өрт сөндіргіштермен, өртке қарсы тақта мен құмы бар жәшікпен жабдықталған (жабдықталмаған). Автоматы түрде өртті сөндіру жүйесі (бар болған жағдайда) жұмыс күйінде (жұмыс істемейді). Үй-жайдың ішін өңдеуге арналған жанғыш құрылыс материалдары қолданылады (қолданылмайды). ҚҚ қойма үй-жайы ретінде қолдану кезінде өрт сөндірудің автоматты қондырғысы қарастырылған (қарастырылмаған).

Паналушыларды орналастыру күйін тексеру. Адамдарды орналастыру үшін орындардың бары, саны мен күйі көрсетті, ҚҚ саны __ дана нарлармен (екі қабатты, үш қабатты төсектер) және орындықтармен саны __ дана жабдықталған, сыйымдылығы бойынша паспорттағы

дерекке сәйкес, паналаушыларды орынмен толық (толық емес) қамтамасыз етеді.

Тексеру нәтижесі туралы қорытынды:

Қорғану құрылысы паналаушыларды қабылдауға, және тікелей арналуына қарай пайдалануға, құрылыстың екі арналуына көшуге дайын (дайын емес, шектеулі дайын).

Ескерту: АҚ ҚҚ-ны соңғы кешенді тексеру нәтижесі бойынша баға қойылады.

Түгендеу комиссиясы
төрағасы _____

(қолы)

(аты-жөні)

Түгендеу комиссиясы
мүшелері _____

(қолы) (аты-жөні)

9. Азаматтық қорғаныс қорғану құрылысының дайындығын бағалау

1. Қорғау құрылыстары олардың қоршау құрылымы, қорғау құрылғылары мен ішкі жабдықтарының жай-күйіне байланысты күтіп-ұстауды және пайдалануды тексеру кезінде паналаушыларды қабылдауға **дайын, дайын емес** және шектеулі дайын деп бағаланады.

2. Қоршаған құрылымы мен қорғау құрылысы «Азаматтық қорғаныс қорғау құрылыстары» (ҚР ҚН 2.03-03-204 және ҚР ҚЕ 2.04-101-2014) ҚН мен Е талаптарына сәйкес болса, есептелген зақымдаушы факторлардан қорғауды қамтамасыз етсе, тіршілікпен қамтамасыз етудің ақаусыз жүйесі бар және оқытылған құрылымдармен панаханалармен мен паналарға қызмет көрсетсе, қорғау құрылыстары дайын деп бағаланады.

3. Қорғау құрылыстарын қамтамасыз ету бойынша талаптың біреуі болмаса, панаханалар мен паналар дайын емес деп саналады.

4. Панаханалар мен паналар қорғаныш қасиеттеріне әсер етпейтін кемшіліктері бар қорғаныш құрылыстар шектеулі дайындықта болады. Бұл кемшіліктер, паналаушылардың тіршілігін қамтамасыз ету жүйесінің өнімділігі бойынша, құрылыстың саңылаусыздығы мен уланды-

ратын, радиобелсенді заттардан және бактериялық құралардан (УЗ, РЗ, БҚ) қорғау бойынша нормативті көрсеткіштерден төмен болмауы керек.

№	«ДАЙЫН ЕМЕС»	«ШЕКТЕУЛІ ДАЙЫН»
1. Қоршаған құрылымдар мен қорғушы құрылыстардың беріктігі		
1.	Қоршаған конструкцияларында ғимараттың ішкі бөлмелерін атмосферамен қамтамасыз етуге болатын қорғалмаған саңылаудың болуы.	Қорғау және саңылаусыз қақпаларда, терезе қақпағында, есіктерде таттың болуы, тазартып тұратын механизмдегі майлауыштың болмауы.
2.	Құрылыстың негізгі құрылыс конструкцияларының көтеру қабілетін төмендететін зақымдаулар.	Қорғау секцияларында реттеуіштердің, майлауыштың болмауы.
3.	Герметикалық қорғау қақпаларын, есіктерін, жапқыштарын олардың ашылу бағытын және қорғаныш қасиеттерін ескере отырып дұрыс орнатпау, олардың комингске тығыз жанаспауы, мықтап жабу механизмдерінің ақаулығы.	Пайдалану-техникалық құжаттың болмауы.
4.	Ауа жинағыштар мен ауа шығаратындағылардағы жарылысқа қарсы құрылғылар мен кеңейту камераларының болмауы немесе жарамсыздығы.	Паналар мен панаханалардағы дымқылдық немесе жекелеген үй-жайларды (тамбурларды, ауа жинау камераларын, авариялық шығуларды және т. б.) су басу.
5.	«Таза» үй-жайлар тарапынан бұзушылықтар немесе КС (конструкцияның саңылаусыздығы) болмауы.	Құрылыстың топырақ үйіп бекітілуінің бұзылуы.

6.	Су құбыры, кәріз, жылумен жабдықтау желілерінде, тығыздамаларда және сымдар мен құбыр өткізгіштер өтетін жерлерде басқа да құрылғыларда ажыратқыш ысырмалардың болмауы.	Кіреберістердің, тамбурлардың, авариялық шығулардың, ауа қабылдау бастиектеріндегі және т. б. үймелеудің немесе қоқыстың болуы.
7.	Желдету және авариялық шығу жүйелері бастиектерінің конструкцияларының ҚНжәне Е (ҚР ҚН 2.03-03-2014 және ҚР ҚЕ 2.04-101-2014) сәйкес келмеуі.	Қақпалар мен есіктердің астына түсіретін тұғырықтардың болмауы.
8.	Ауа өткізгіштер қабырғаларының қалыңдығын анықтау кезінде нормативтік талаптарды сақтамау.	Сыйымдылығы 300 адамнан асатын баспаналарда тамбур-шлюздердің болмауы.
9.	Жер асты немесе ағынды сулармен су басу.	Жыл сайынғы тексерулерді, кешенді тексерулерді және регламенттік жұмыстарды тұрақты түрде жүргізбеу.
2. Паналаушыларды тіршілікпен қамтамасыз ету жүйесі		
1.	Ақаулық немесе болмауы:	болмауы:
	Желдеткіштерде, олардың қозғалтқыштарында Қолмен желдеткіштердің редукторы; дизель электр станциялары мен оларды іске қосуға арналған жабдықтар	- пайдалану-техникалық құжат; - жоба мен нұсқаулықтарға сәйкес жеке крандар, унитаздар, раковиналар және т.с.с., жабдықтар мен аспаптар; - суға арналған сыйымдылықтарды тұрақты емес жуу, оларда жылу оқшаулаудың, су өлшегіш әйнектердің болмауы;

	фекальды сорғылардың, фекальды резервуарлар сыйымдылықтарының электр жарықтандыру аспаптары бөлігінің ақаулығы жарықтандыру және қуатты электрмен жабдықтау суға және оны талдау жүйелеріне арналған сыйымдылық	- телефон мен радиотрансляцияның болмауы - отын мен ДЭС –ке арналған май
3. УЗ, РЗ, БҚ-дан қорғану		
1.	Қорғаныс құрылғыларында тығыздағыш резеңкенің болмауы (толық немесе ішінара)	ФЯР сүзгілерінің тот және ластануы, висцин немесе өнеркәсіптік майлармен сіңірілмеуі.
2.	Тіректі өлшеуге арналған түтіктің болмауы	тіректі өлшеуге арналған түтіктің болмауы.
3.	Шаңға қарсы сүзгілердің, ФП типті сүзгі-жұтқыштардың, РП регенеративті патрондарының және РУ-150/6 қондырғыларының және басқалардың ақаулығы, осы жабдықты бөлшектеу және ауыстыру мүмкін еместігі	тығыздаушы резеңкеде жарықтардың болуы және оның бояуы
4.	Оттегі толтырылған баллондардың болмау.	Гермоклапандарды саңылаусыздандыру желісіне «Лас» жағына ыдыспен орнату, олардың жұмысқа жарамдылығын тексеру үшін Люк-ендірмелердің болмауы.

5.	Құрылыстың саңылаусыздығын тексеру туралы актінің болмауы	Тіректі және ауа ортасының параметрлерін өлшеуге арналған аспаптардың болмауы.
----	---	--

1.1. ҚР ҚН 2.03-03.2014 бөлімінің талаптарына сәйкес азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары, техникалық, пайдалану және санитарлық-гигиеналық параметрлер бойынша радиацияға қарсы паналар мен панаханаларға бейімделетін ғимараттарды, құрылыстар мен үй-жайларды оларды салу және пайдалану кезінде соғыс уақытында және ТЖ кезінде радиацияға қарсы паналар мен панаханалар үшін объектілерді пайдалану кезінде олар жарылыс және радиациялық-сәуле, механикалық және басқа да жарылыс, өрт және өрт, жобада көзделген технологиялық және табиғи әсерлердің зақымдамауы мен апаттарсыз.

2. Сонымен қатар, радиацияға қарсы паналар мен баспаханаларға бейімделген ғимараттар, құрылыстар мен үй-жайлар:

- соғыс уақытында және ТЖ кезінде туындауы мүмкін қауіпті зақымданулар мен авариялық жағдайлардың дамуын болдырмаудың конструктивті-технологиялық шешімдерімен қамтамасыз етілді;

- соғыс уақытында және ТЖ кезінде тұрғындардың қозғалысы шектеулі тобы мен паналайтын адамдардың АҚ объектілеріне кедергісіз қол жеткізуіне жағдай жасалды;

- белсенді әскери іс-қимылдар кезінде және ТЖ кезінде паналаушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау бойынша жағдайларды қамтамасыз ететін паналаушылардың санитарлық-гигиеналық жағдайлары мен тіршілікті қамтамасыз етудің техникалық жүйесі құрылды;

- АҚ-ның ғимараттары, құрылыстары мен үй-жайлары, сондай-ақ олардың радиацияға қарсы паналар мен панаханаларға бейімделуі табиғи-климаттық, санитариялық-гигиеналық талаптарды сақтауды ескере отырып, онда паналайтындардың барынша көп санын ескере отырып жүргізілуі тиіс.

10. Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарының дайындығын бақылау критерийі

Бағаланатын мәселелер	Баға		
	Өте жақсы	Жақсы	Қ а - нағат.
1	2	3	4
1. Халықтың Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарымен қамтамасыз етілуі.	100%	100%	100%
2. Панаханалар мен РҚП –да белгіленген уақытта паналаушыларды қабылдауға дайындығы	100%	100%	100%
3. Кең ауқымды ТЖ және әскери қақтығыстар кезінде халықты жасыру үшін қолда бар жертөлелер мен басқа да көмілген құрылыстар қорын пайдалану.	100%	100%	100%
4. Халықты паналау үшін жертөлелерді, жерқоймаларды және басқа да көмілген құрылыстарды қалыпта ұстау.	100%	100%	100%
5. Жылдам салынатын баспаналар мен үй-жайларды, қарапайым баспаналарды салуды жоспарлау.	100%	100%	100%
6. Қолда бар қорғаныш құрылыстарының қорын бейбіт уақытта экономика объектілерінің мүддесіне пайдалану.	100%	100%	100%

1. «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 21-бабы 1-тармағының талабына сәйкес Қазақстан Республикасының халқын, объектілерін және аумағын қорғау, әскери қақтығыстар туындаған кезде нұқсан мен шығынды азайту мақсатында азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған орталық және жергілікті атқарушы органдар, ұйымдар бейбіт уақытта оларды салуды және жұмыс істеуге әзірлікте жинақтауды алдын ала жүзеге асырады.

Ал олардың мақсаты бойынша жұмыс істеуге дайындығын тексеру Азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік бақылау арқылы жүзеге асырылады.

2. «Өрт қауіпсіздігі және АҚ саласындағы тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары мен тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 758 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы №31 бірлескен бұйрықтарымен АҚ саласында бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізу үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары (объективті және субъективті өлшемшарттары) айқындалды.

Осылайша, тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті критерийлерінде «Есептілік пен мәліметтер мониторингінің нәтижелері» деген 1 - бөлімде – азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының болмауы не жұмыс істеуге әзірлікте болмауы және «Барумен алдыңғы Профилактикалық бақылаудың нәтижелері» деген 2-бөлімде – қорғаныш құрылысының бейбіт уақытта ұстау тәртібіне сәйкестігі бұзушылық дәрежесіне «өрескел» ретінде жатқызылған және олардың орындалмауы елдің қорғаныс қабілетін төмендетуге әкеп соғады.

Бұдан басқа, жоғарыда көрсетілген Бірлескен бұйрықпен бекітілген төрттен үш тексеру парағында қорғаныш құрылыстарының болуы, олардың бейбіт уақытта ұстау тәртібіне сәйкестігі, азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қорының жұмыс істеуіне әзірлігі жекелеген тармақтармен көрсетілген.

11. Қорытынды бөлім

Түгендеу барысында бірлесіп ұстау және АҚ ҚҚ пайдалану саласындағы қолданыстағы заңнаманы бұзушылықтар анықталған кезде жол берілген бұзушылықтарға кінәлі заңды, лауазымды және жеке тұлғалар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жауапкершілікке тартылады.

Кінәлілерді жауапкершілікке тарту орталық және жергілікті атқарушы органдардың, түгендеу жүргізуге қатысатын ұйымдардың құзыретіне кірмеген жағдайда сәйкес материалдар тиісті іс жүргізу шешімдерін қабылдау үшін құзыретті органдарға жіберіледі.

Түгендеу қорытындылары туралы ақпарат беруді (мекен-жайлары, баланс ұстаушылары, АҚ ҚҚ сипаттамалары және т.б.) азаматтық қорғау

саласындағы уәкілетті органның ведомствосы және аумақтық бөлімшелер белгіленген тәртіппен жазбаша сұрау салулар негізінде жүзеге асырады.

АҚ ҚҚ-мен байланысты және түгендеудің барлық құжаттарын (актілерді, түгендеу ведомостерін) сақтау Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын келесі түгендеу аяқталғанға дейін жүзеге асырылады.

12. Әдістемелік нұсқаулықты әзірлеу кезінде пайдаланылған нормативтік-құқықтық актілердің тізімі

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 30 тамыздағы Конституциясы.

2. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі «Азаматтық қорғау туралы» Заңы.

3. «Қазақстан Республикасының Әскери доктринасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі №554 Жарлығы.

4. Қазақстан Республикасы Президентінің 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы.

5. «Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 13 желтоқсандағы №1357 Қаулысы.

6. «Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы» «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 201 жылғы 13 желтоқсандағы №1357 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 24 мамырдағы №319 Қаулысы.

7. «Өрт қауіпсіздігі қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 9 қазандағы №1077 Қаулысы.

8. ҚР ПМ 2015 жылғы 9 наурыздағы №190 «Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы.

9. ҚР ПМ 2014 жылғы 24 қазандағы № 732 «Азаматтық қорғаныстың инженерлік - техникалық іс-шараларының көлемі мен мазмұны» бұйрығы.

10. ҚР ТЖМ 2014 жылғы 30 мамырдағы №265 «АҚ қорғану құрылыстарын есепке қою және шығару тәртібін бекіту туралы» бұйрығы.

11. ҚР ПМ 2018 жылғы 30 қыркүйектегі №758 және ҚР Ұлттық экономика министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы №31 «Өрт қауіпсіздігі

және азаматтық қорғаныс саласындағы тәуекелді бағалау өлшемшарттары мен тексеру парақтарын бекіту туралы» бірлескен бұйрығы.

12. 2015 жылғы 30 мамырдағы ҚР ПМ ТЖК «Азаматтық қорғаныс құрылыстарын тексеру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды бекіту қағидалары».

13. ҚР ҚН 2.03-03-2014 және ҚР БК 2.04-101-2014 «Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары».

І-қосымша

Нұсқа

Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізуге орталық және жергілікті атқарушы орган, ұйым басшысының шешімі, қаулысы, өкімі және бұйрығы.

Азаматтық қорғаныс қорғану құрылыстарына түгендеу жүргізу туралы

Қазақстан Республикасының «Азаматтық қорғаныс туралы» Заңына, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 13 желтоқсандағы № 1357 «Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қаулысына, Қазақстан Республикасы ПМ-нің 2015 жылғы 9 наурыздағы № 190 «Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына және Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік Кеңесінің (Қауіпсіздік Кеңесінің) 2.03-03-2014 және 2.04-101-2014 «Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары» және халық пен аумақты төтенше жағдайлардан қорғау деңгейін арттыру мақсатында, азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының қолданыстағы қорын сақтау, олардың бар – жоғын нақтылау және азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары (бұдан әрі-АҚ ҚК) баланс ұстаушыларының құқықтарын тиісінше ресімдеу):

1. «__» _____ 20 __ ж. бастап «__» _____ бойынша баланстағы азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізу _____

_____.

(ведомстволық тиесілілігін көрсету)

2. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын түгендеуді сапалы және уақтылы жүргізу үшін комиссия құрылсын.

3. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізу жөніндегі комиссияның құрамы бекітілсін (2-қосымша).

4. АҚ ҚҚ түгендеу жөніндегі комиссияның жұмысын ұйымдастыру және есеп беру құжаттарын уақтылы ұсыну үшін комиссия төрағасы Орталық және жергілікті атқарушы органның, ұйымдардың орынбасарын тағайындасын.

5. Комиссия төрағасына «__» _____ 20__ АҚ ҚҚ түгендеудің қорытынды актісін (3-қосымша) менің бекітуіме ұсынсын.

6. Осы шешімнің, қаулының, өкімнің орындалуын бақылау Орталық және жергілікті атқарушы органның, ұйымдардың орынбасарына жүктелсін.

Орталық және жергілікті
атқарушы органның, ұйымның
жетекшісі _____
(қолы, тегі және аты-жөні)

2-қосымша
Нұсқа

ҚҰРАМЫ
түгендеу жүргізу жөніндегі комиссия
орталық, жергілікті атқарушы органның және ұйымдардың
балансындағы Азаматтық қорғаныс құрылыстары

№ п/п	Аты-жөні	Лауазымы
1		комиссия төрағасы
2		комиссия төрағасының орынбасары
3		комиссия хатшысы
	Комиссия мүшелері:	
4		
5		

Бекітемін
орталық, жергілікті
атқарушы органның, ұйымның
бірінші басшысы

«__» _____ 20__ жыл.

АКТ

Баланстағы Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарын түгендеу

Алматы қ. «__» _____ 20__ ж.

Құрамындағы түгендеу комиссиясы:

Төрағасы _____

(Аты-жөні, лауазымы)

Комиссия мүшелері: _____

(Аты-жөні, лауазымы)

_____ (Аты-жөні, лауазымы)

өкім, шешім, қаулы, бұйрық негізінде «_____» №__

«Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізу туралы», азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысын (АҚ ҚҚ) қарап шықты. түг. №_____.

Түгендеу барысында анықталды:

1. АҚ ҚҚ мекен-жайы: Алматы қ., _____

_____ (көше, үй, корпус, кіреберіс, қабат 1-ден астам жер асты қабаты болған жағдайда)

2. Түрі, классы, сыйымдылығы: _____

3. Пайдалануға берілген жылы: _____

4. Меншік иесі: _____

(Қазақстан Республикасы/Алматы қаласы)

5. Баланс ұстаушы: _____

(Жарғыға сәйкес баланс ұстаушының толық атауы)

6. Құқық белгілейтін құжат _____
(шаруашылық құқығына келісімшарт. жедел басқаруды жүргізу туралы шарт, объектілер мен мүлікке қатысты құқықтар мен міндеттер туралы шарт, АҚ ҚҚ -күні, нөмірі, мүлікті басқару жөніндегі мемлекеттік билік органы)

7. АҚ ҚҚ паспорты: _____
(бар және тиісті түрде жасалған, түзетулер мен қателер бар, жоқ)_____

8.Үй-жайлардың жоспары және экспликациясы: _____

(ТТБ жоспарына сәйкес үй-жай нөмірлері)

9. АҚ ҚҚ жалға берілді _____

(№ _____ шарт бойынша «__» _____ 20__ ж.)

10. Бейбіт уақытта пайдалану сипаты _____

11. Кіру және авариялық шығу жолдарының, тіршілікті қамтамасыз ету жүйелері бастарының нақты болуы немесе болмауы _____

(бар/жоқ - жоқ/бүлінгенін көрсету - зақымданғанын көрсету)

12. АҚ ҚҚ жалпы жағдайы _____
(конструкциялардың анық бұзылуы, су басу, үймелеу)

13. Жобада көзделмеген, тіреу және қоршау конструкцияларындағы кіреберістердің, ойықтардың қайта жоспарлануының болуы/болмауы _____

14. АҚ ҚҚ жабдығы:

14.1. Қорғаныш құрылғылары: _____

(қорғаныш-герметикалық және герметикалық қақпалардың, есіктер мен жапқыштардың болуы және олардың техникалық жай-күйі)

14.2. Желдету жүйесі _____

(желдеткіштердің, шаңға қарсы сүзгілердің, Сүзгіш-жұтқыштардың, регенеративті патрондардың, ҚҚЖ және ҚҚМ, гермоклапандардың, Кидтердің болуы және техникалық жай-күйі, желдетудің III режимінің болуы)

14.3. Энергиямен жабдықтау жүйесі _____

(ДЭС болуы / болмауы, бар болса-электр жабдығы мен жарықтандырудың техникалық жай-күйі, болуы және жұмысқа қабілеттілігі)

14.4. Жылыту, сумен жабдықтау және кәріз жүйелері _____

(ауыз су және техникалық су қоры бактарының, ажыратқыш құрылғылардың болуы және олардың техникалық жай-күйі)

15. Соңғы кешенді тексеру күні _____

17. Қорытынды: азаматтық қорғаныстың қорғаныс құрылымы паналаушыларды қабылдауға дайын, шектеулі дайын, дайын емес.

Төрағасы: _____

(қолы, тегі, аты-жөні)

Комиссия мүшелері: _____

(қолы, тегі, аты-жөні)

4-қосымша

2- нұсқа

Бекітемін

орталық, жергілікті атқарушы
органның, ұйымның бірінші басшысы

« ____ » _____ 20 ____ жыл

АКТ

**түгендеу, мазмұнын бағалау және пайдалану
Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысы
(баспана, РҚП) түгендеу № ____**

қ. _____ « ____ » _____ 20 ____ ж.

Комиссия құрамы:

төраға

(аты-жөні, лауазымы)

комиссия мүшелері: _____

(аты-жөні, лауазымы)

(аты-жөні, лауазымы)

мекен-жайы бойынша орналасқан АҚ қорғаныш ғимаратының (бас-пана) мақсатына сәйкес пайдалануға дайындығын тексерді және бағалады:

түг. № _____ және анықтады: қорғаныш құрылыстары қабылданды және пайдалануға _____ жылы мен теңгерімінде _____

Қорғаныш құрылысы пайдалануда (жалға берілген)

№ _____ шарт бойынша «__» _____ 20__ ж. және ол үшін қолданылады _____

1. АҚ ҚҚ негізгі тактикалық-техникалық сипаттамалары: _____
2. АҚ ҚҚ нақты жай-күйі және оның паналаушыларды қабылдауға дайындығы: _____

3. АҚ ҚҚ пайдаланудың сақталуын қамтамасыз ету және тиімділігін арттыру жөніндегі ұсыныстар: _____

4. Комиссияның қорытындысы: _____

Комиссия төрағасы: _____

(қолы) (аты-жөні)

Комиссия мүшелері: _____

(қолы)(аты-жөні)

(қолы) (аты-жөні)

(қолы) (аты-жөні)

М. О.